Wijziging van enkele wetten op het gebied van Justitie en Veiligheid in verband met aanpassingen van overwegend technische aard (Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2024)

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemeen deel

1. Inleiding

Jaarlijks wordt door het Ministerie van Justitie en Veiligheid een grote hoeveelheid wetgeving voorbereid. Ondanks de zorgvuldigheid die bij de voorbereiding van deze wetsvoorstellen wordt betracht, is het mogelijk dat er abusievelijk onvolkomenheden in wetgeving terechtkomen. Hierbij kan worden gedacht aan verschrijvingen, taalkundige omissies, foutieve verwijzingen en andere technische gebreken. Idealiter worden dergelijke onvolkomenheden geconstateerd en hersteld tijdens het proces van conceptwetsvoorstel tot wet. In andere gevallen kan herstel enkel plaatsvinden middels een apart wetsvoorstel. Gelet op de wenselijkheid om de kwaliteit van wetgeving te waarborgen, worden deze verbeteringen op periodieke basis in een verzamelwetsvoorstel opgenomen. Het onderhavige wetsvoorstel betreft een verzameling van dergelijke wijzigingen in verschillende wetten op het terrein van Justitie en Veiligheid.

Naast deze correcties bevat dit wetsvoorstel een aantal beperkt inhoudelijke wijzigingen die hoofdzakelijk voortvloeien uit recent tot stand gekomen wetgeving of ontwikkelingen in de rechtspraak, dan wel uit toezeggingen die aan de Tweede Kamer zijn gedaan. De belangrijkste van die wijzigingen zijn de volgende:

a. Voorgesteld wordt om de in de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) opgenomen verplichting voor de minister tot jaarlijkse indexering van de bestuursrechtelijke griffierechten om te zetten in een bevoegdheid (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel E);

b. In de Telecommunicatiewet was niet voorzien in een grondslag voor aanbieders van telecommunicatiediensten om persoonsgegevens te verwerken ter uitvoering van een vordering van de officier van justitie op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. In dit wetsvoorstel wordt alsnog een grondslag gecreëerd (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel XV);

c. Een aanpassing van de Wet forensische zorg waardoor het mogelijk wordt dat de zorgaanbieder persoonsgegevens verwerkt, met inbegrip van persoonsgegevens over gezondheid of persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, ten behoeve van het treffen van voorbereidingen voor aansluitende zorg (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel XXII, onderdeel A);

d. Artikel 19a Wet griffierechten burgerlijke zaken stelt het griffierecht vast voor verzoeken in het kader van een besloten akkoordprocedure buiten faillissement of een openbare akkoordprocedure buiten faillissement als bedoeld in artikel 369, zesde lid, van de Faillissementswet, ingevoerd door de Wet homologatie onderhands akkoord. Voorgesteld wordt om het griffierecht dat voor verzoeken tot homologatie van een akkoord en voor verzoeken tot afwijzing van de homologatie wordt geheven aan te passen. Een hoog griffierecht werkt te belemmerend voor bedrijven en schuldeisers wanneer zij in het kader van een dergelijke procedure een verzoek bij de rechtbank willen doen (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel XXIII);

e. Voorgesteld wordt om de Wet tarieven in Strafzaken (Wtis) aan te passen zodat voortaan de tarieven als bedoeld in de artikelen 3 en 6 van de Wtis niet bij algemene maatregel van bestuur maar bij ministeriële regeling geïndexeerd kunnen worden, aangezien de bedragen dikwijls wijziging behoeven die bovendien snel moeten worden doorgevoerd (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel XXVIII, onderdelen A en B);

f. Een aanpassing van het Wetboek van Strafvordering waardoor de Minister voor Rechtsbescherming formeel verantwoordelijk wordt voor het informeren van slachtoffers over

enkele beslissingen tijdens de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel XXXIV, onderdelen A en B).

Bovenstaande wijzigingen zijn als onderdeel steeds niet dermate groot en inhoudelijk complex dat zij een separaat wetsvoorstel rechtvaardigen. Vanwege de dusdanig beperkte omvang en complexiteit van de verschillende onderdelen is er daarom voor gekozen deze gebundeld in het onderhavige verzamelwetsvoorstel op te nemen.
Gelet op de uiteenlopende aard van de in dit wetsvoorstel vervatte wijzigingen, worden deze inhoudelijk nader toegelicht in het artikelsgewijze deel van deze memorie van toelichting.

2. Financiële en administratieve consequenties

Van de in dit wetsvoorstel gevatte wijzigingen worden in beginsel geen noemenswaardige financiële of administratieve consequenties verwacht. Voor zover specifieke wijzigingen wel leiden tot beperkte financiële consequenties, wordt daar in de artikelsgewijze toelichting aandacht aan besteed.

3. Ontvangen adviezen

[PM]

II. Artikelsgewijze deel

Artikel I (wijziging van de Algemene wet bestuursrecht)

Onderdelen A en D

Deze wijzigingen zijn verbeteringen van louter taalkundige aard.

Onderdeel B

Voorgesteld wordt om in enkele bepalingen in de Awb de aanduiding van de verantwoordelijke minister te actualiseren. Sinds 26 oktober 2017 is de Minister voor Rechtsbescherming de eerstverantwoordelijke minister voor de Awb en krachtens de Awb te stellen regels.

Onderdeel C

Vanwege het belang van toegang tot de rechter wordt voorgesteld om in de Awb uitdrukkelijk te regelen dat de bestuursrechter vrijstelling kan verlenen van betaling van griffierecht bij betalingsonmacht. Dit is reeds geruime tijd vaste jurisprudentie van alle hoogste bestuursrechters en betreft dus codificatie van die jurisprudentie. Uit het oogpunt van eenvoud en uitvoerbaarheid wordt het aan de rechter overgelaten om het begrip 'betalingsonmacht' nader in te vullen. Criteria zijn hiervoor reeds ontwikkeld in de jurisprudentie van de hoogste bestuursrechters.[1] De bepaling beoogt geen wijzigingen aan te brengen in die jurisprudentie. De vaste criteria die in de rechtspraak zijn ontwikkeld dienen de rechtszekerheid. Op de websites van de Rechtspraak en de Raad van State wordt informatie gegeven over de procedure en de criteria.[2]

Voorgesteld wordt om de desbetreffende bepaling op te nemen als tweede zin in het zesde lid van artikel 8:41 Awb, waarin thans reeds is geregeld dat niet tijdige betaling van het griffierecht betekent dat het beroep niet ontvankelijk is tenzij redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest. Dit houdt verband met het volgende. In het vierde lid van

[1] Zie o.a. CRvB (grote kamer) 13 februari 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:282-284; HR 20 februari 2015, ECLI:NL:HR:2015:354; ABRvS 20 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1341.
[2] Zie www.rechtspraak.nl/Naar-de-rechter/Kosten-rechtszaak/Griffierecht/Paginas/Griffierecht-bestuursrecht.aspx en www.raadvanstate.nl/bestuursrechtspraak/griffierecht.

artikel 8:41 is voorgeschreven dat de griffier de indiener van het beroepschrift niet alleen moet meedelen welk griffierecht is verschuldigd maar de indiener ook moet wijzen op het bepaalde in (onder andere) het zesde lid. Hieruit vloeit voort dat de indiener voortaan ook uitdrukkelijk moet worden gewezen op de mogelijkheid een beroep te doen op betalingsonmacht. Met de formulering 'indien aannemelijk is' wordt het ook mogelijk dat de bestuursrechter uit eigen beweging vaststelt dat er sprake was van betalingsonmacht, hetgeen onder omstandigheden wenselijk kan zijn in gevallen waarin sprake is van verminderd doenvermogen van de rechtzoekende.

Onderdeel E

In dit onderdeel wordt in de eerste plaats voorgesteld om de in de Awb opgenomen verplichting voor de minister tot jaarlijkse indexering van de bestuursrechtelijke griffierechten om te zetten in een bevoegdheid. Daarmee wordt de duidelijkheid van het griffierechtenstelsel gediend, omdat ook voor de indexering van civielrechtelijke griffierechten in de Wet griffierechten burgerlijke zaken de indexeringsbepaling facultatief is geformuleerd. Voor het bestuursrecht wordt hiermee teruggekeerd naar de situatie vóór 2013, toen de indexering ook facultatief was. De recente praktijk heeft verder laten zien dat een wettelijke verplichting tot jaarlijkse indexering niet onder alle omstandigheden wenselijk en goed toepasbaar is.[3] Het indexeringscijfer vormt de bovengrens van de jaarlijkse verhoging, maar ook een lagere verhoging is mogelijk.

In de tweede plaats wordt voorgesteld om ook de jaarlijkse indexering van de maximumhoogte van in rekening te brengen vergoedingen voor aanmaningen van een bestuursrechtelijke geldschuld facultatief te maken. Een verplichte indexering van aanmaningsvergoedingen is bij een hoog inflatiecijfer niet in het belang van de burger.

Door de voorgestelde wijzigingen in artikel 11:2, eerste lid, Awb wordt bewerkstelligd dat de jaarlijkse indexering van griffierechten en aanmaningsvergoedingen niet meer verplicht is. De indexering van griffierechten en aanmaningsvergoedingen komt hiermee te vallen onder het bereik van het tweede lid van artikel 11:2 Awb, dat voorziet in een facultatieve indexering van alle bij of krachtens de Awb vastgestelde bedragen die niet uitdrukkelijk in het eerste lid zijn genoemd. Daarmee wordt het bereik van de verplichting tot jaarlijkse indexering in artikel 11:2, eerste lid, Awb beperkt tot de proceskostenvergoedingen.

Onderdeel F

Subonderdeel 1

Dit betreft een actualisering van de aanduiding van de betreffende minister.

Subonderdeel 2

Artikel 20 van de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten regelt dat beroep in eerste aanleg tegen besluiten genomen op grond van die wet is geconcentreerd bij de rechtbank Den Haag. Deze bijzondere bestuursrechtelijke competentiebepalingen dienen niet meer in een bijzondere wet te staan, maar zijn thans verzameld in Bijlage 2 bij de Awb. Om dit te bewerkstelligen wordt elders in dit wetsvoorstel voorgesteld artikel 20 laten vervallen en wordt via onderdeel C.2 de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten in artikel 6 van bijlage 2 bij de Awb ingevoegd.

Subonderdeel 3

De zinsnede met betrekking tot de Wet bestrijding ongevallen Noordzee kan vervallen omdat die wet met ingang van 1 januari 2016 is ingetrokken ingevolge artikel 47 van de Wet bestrijding maritieme ongevallen.

---

[3] Zie brief van 2 december 2022; Kamerstukken II 2022/23, 29279, nr. 749.

Artikel II (wijziging van de Auteurswet)

Onderdeel A

In artikel 15c, eerste lid, van de Auteurswet worden enkele zuiver redactionele verbeteringen aangebracht. In artikel 15c, derde lid, wordt de verwijzing naar Bonaire, Sint-Eustatius of Saba geschrapt. Zij hebben een eigen Auteurswet waarin de op Richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom (gecodificeerde versie PbEU L 376/28) gebaseerde regeling inzake uitlenen ontbreekt. Die richtlijn geldt alleen voor het Koninkrijk binnen Europa.

Onderdelen B, C, G tot en met J

De onderdelen B, C en G tot en met J strekken ertoe de aanduidingen van verschillende ministers te uniformeren en actualiseren.

Onderdeel D

Artikel 16m wordt van leden voorzien, waarmee een redactionele omissie wordt hersteld.

Onderdeel E

Artikel 17a van de Auteurswet maakt het mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur dwanglicenties te introduceren voor etheruitzendingen en kabeldoorgiftes uit Nederland of van buiten Europa. Het Europese recht staat eraan in de weg dat van die bevoegdheid gebruik wordt gemaakt. Zie Hof van Justitie van de Europese Unie, 1 maart 2017, C-275/15, ECLI:EU:C:2017:144 (ITV/TVCatchup II). Voorgesteld wordt daarom de wettelijke grondslag voor het uitvaardigen van vorenbedoelde algemene maatregel van bestuur te schrappen.

Onderdeel F

Onderdeel F corrigeert de verkeerde verwijzingen in artikel 17d Auteurswet.

Onderdeel K

Voorgesteld wordt om in artikel 35b van de Auteurswet het overbodige woordje ‘of’ te schrappen.

Onderdeel L

Met betrekking tot artikel 44b van de Auteurswet wordt voorgesteld de abusievelijk gebezigde woorden ‘dit hoofdstuk’ te vervangen door de eigenlijk bedoelde woorden ‘deze paragraaf’. Daarmee is geen inhoudelijke wijziging beoogd.
Onderdeel M

De artikelen 46, 48, 49 en 50c tot en met 50e van de Auteurswet bevatten overgangsrecht bij de inwerkingtreding van de Auteurswet in 1912 met enkele aanvullingen in 1915. De artikelen zijn inmiddels uitgewerkt. Voorgesteld wordt de artikelen te schrappen, zoals dat eerder al is gebeurd met de artikelen 50 tot en met 50b en 50f van de Auteurswet.

Artikel III (wijziging van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden)

In artikel 37, eerste lid, van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden is een onvolledige verwijzing aangevuld.

Artikel IV (wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek)

Onderdeel A

Deze wijzigingen betreffen redactionele verbeteringen. De zinsnede aan het slot van de derde volzin kan worden geschrapt, omdat de mogelijkheid om te kiezen voor de geslachtsnaam van de ouder al in het begin van de zin is vermeld.

Onderdeel B

De aanpassing van artikel 1:16, derde lid, BW houdt verband met de reeds lang in opkomst zijnde praktijk tussen gemeenten om de ambtelijke organisatie gezamenlijk te organiseren. Daarbij worden verschillende modellen gebruikt: een gastheer-model waarbij een gemeente mede de dienstverlening verzorgt voor omliggende gemeenten en vormen van samenwerking op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Artikel 16, lid 3, BW houdt op dit moment nog geen rekening met de mogelijkheid dat de ambtenaar van de burgerlijke stand in dienst treedt van een rechtspersoon op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Met de voorgestelde wijziging wordt deze mogelijkheid expliciet opgenomen in de wet. Het in dienst zijn van de ambtenaar van de burgerlijke stand bij een gemeenschappelijke regeling heeft geen gevolgen voor de positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand als zelfstandig bestuursorgaan. De ambtenaar van de burgerlijke stand voert zijn werk zelfstandig uit of op aanwijzing van de rechtbank (zie bijv. 1:26a en 1:27 BW).

Onderdelen C tot en met i en K tot en met N

Met deze wijzigingen worden redactionele omissies hersteld.

Onderdeel J

Artikel 1:282a BW is ingevoerd bij de *Wet van 30 oktober 1997 tot wijziging van, onder meer, Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met invoering van gezamenlijk gezag voor een ouder en zijn partner en van gezamenlijke voogdij* (Stb. 1997, 506). Elders in de wet is steeds bepaald dat een beschikking houdende een wijziging in het gezag pas in werking treedt nadat zij in kracht van gewijsde is gegaan. Maar anders dan bij artikel 1:282a BW is daar steeds voorzien in de mogelijkheid dat indien zo'n beschikking uitvoerbaar bij voorraad wordt verklaard, deze daags na de verzending ervan in werking treedt. Zie in dit verband artikel 1:253p lid 1 BW, artikel 1:253u BW, artikel 1:280 sub b BW en artikel 1:281 lid 2 BW. Het ontbreken van deze mogelijkheid in artikel 1:282a BW betreft een kennelijke omissie,[4] die hiermee wordt hersteld.

ARTIKEL V (wijziging van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek)

Onderdeel A

De voorgestelde wijziging strekt ertoe de term "scheidsmannen", met een onmiskenbare, maar onnodige, mannelijke connotatie te vervangen door een meer genderneutraal geformuleerd alternatief, te weten de term "arbiters". Deze wijziging is eerder aangekondigd bij brief van 22 november 2022 (*Kamerstukken II* 2021/22, 30 420, nr. 373). Inhoudelijk wordt hiermee geen wijziging beoogd.

Onderdelen B en C

De voorgestelde wijziging van artikel 3:305a lid 2, onderdeel a, BW betreft een wetstechnische wijziging in verband met de wijziging van het inwerkingtredingsbesluit van de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (Stb. 2021, 284) (hierna: WBTR). Dit artikel verlangt dat de belangenorganisatie die een collectieve actie instelt, beschikt over intern toezicht op het bestuur. Aan dit vereiste kan worden voldaan met een *one tier board* structuur. In dat geval worden niet-uitvoerende bestuurders benoemd, die tot taak hebben om toezicht te houden op de uitvoerende bestuurders. De Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (hierna: WAMCA) heeft artikel

[4] Vergelijk hof Amsterdam 14 maart 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:615, overweging 5.16.

3:305a BW gewijzigd en verwees hierbij naar artikel 2:9a BW. Artikel 2:9a BW was opgenomen in het voorstel van wet voor de WBTR en bevatte een regeling voor alle rechtspersonen om te kiezen voor een monistisch bestuursmodel.[5] Op 8 november 2018 is een nota van wijziging ingediend om het voorstel voor de WBTR aan te passen. Hierdoor verviel het voorgestelde artikel 2:9a en werd voorgesteld een regeling over een monistisch bestuursmodel voor stichtingen en verenigingen op te nemen in de artikelen 2:44a en 2:291a BW.[6] De nota van wijziging regelde ook dat wanneer de WAMCA in werking zou treden, de verwijzing naar artikel 2:9a BW zou worden vervangen door een verwijzing naar de artikelen 2:44a en 2:291a BW.[7] Aldus geschiedde op 1 januari 2020 toen de WAMCA in werking trad. De artikelen 2:44a en 2:291a BW zouden in werking treden op 1 juli 2021 (Stb. 2020, 508). Op 11 juni 2021 is het inwerkingtredingsbesluit echter gewijzigd waardoor de inwerkingtreding van de artikelen 2:44a en 2:291a tot een nader te bepalen moment werd uitgesteld (Stb. 2021, 284). Om die reden wordt in onderdeel B voorgesteld om de verwijzing naar deze artikelen in artikel 3:305a lid 2, onderdeel a, BW te schrappen. Daarnaast wordt in onderdeel C voorgesteld om de geschrapte tekst weer op te nemen in artikel 3:305a lid 2, onderdeel a, BW wanneer de artikelen 2:44a en 2:291a BW alsnog in werking treden. Het vooralsnog ontbreken van deze wettelijke grondslag doet er niet aan af dat in de praktijk bij stichtingen en verenigingen al wordt gewerkt met een monistisch bestuursmodel.[8] Die praktijk kan ongewijzigd worden voortgezet.

ARTIKEL VI (wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek)

Genoemd artikel wordt aangepast, omdat art. 4:73 van de Wet op het financieel toezicht (Wft) per 1 januari 2013 is vervallen. De in dat artikel geregelde informatieverplichtingen van financiële dienstverleners jegens de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt, zijn sinds 1 jan 2013 in artikel 4:25b Wft neergelegd. Zie Wijzigingswet financiële markten 2013 (Stb. 2012, 678) en Kamerstukken 2011/12, 33236, nr. 3, p. 13.

ARTIKEL VII (wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek)

Onderdeel A

Per abuis is de verwijzing naar ‘digitale inhoud’ in artikel 7:7, tweede lid, BW verwijderd met de Implementatiewet richtlijnen verkoop goederen en digitale inhoud (Stb. 2022, 164). Daardoor is artikel 27 van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 85/577/EEG en van Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad nu niet (meer) volledig geïmplementeerd. De voorgestelde bepaling herstelt deze omissie.

Onderdelen B en C

Met deze wijzigingen worden een aantal redactionele omissies hersteld.

Onderdeel D

Dit onderdeel bevat een puur taalkundige wijziging. In het tweede lid, dat is ingevoegd door de Wet implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden, is abusievelijk de zinsnede ‘toepasselijk nationale recht ‘ opgenomen. Dit wordt gewijzigd in ‘toepasselijk nationaal recht’.

ARTIKEL VIII (wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek)

De voorgestelde wijziging strekt ertoe de term “goed huisvader”, met een onmiskenbare, maar onnodige, mannelijke connotatie te vervangen door een meer genderneutraal geformuleerd

[5] Kamerstukken II 2015/16, 34491, nr. 2, p. 2-3.
[6] Kamerstukken II 2018/19, 34491, nr. 7, p. 1-2 en 7.
[7] Kamerstukken II 2018/19, 34491, nr. 7, p. 10.
[8] vgl. Kamerstukken II 2015/16, 34491, nr. 3, p. 4 en Kamerstukken II 2018/19, 34491, nr. 6, p. 3.

alternatief, te weten de term “zorgvuldig en redelijk handelend persoon”. Deze wijziging is in lijn met de eerdere aankondiging bij brief van 22 november 2022 (*Kamerstukken II* 2021/22, 30 420, nr. 373). Inhoudelijk wordt hiermee geen wijziging beoogd.

ARTIKEL IX (wijziging van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek)

Onderdelen A en B

De voorgestelde wijziging van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek vloeit voort uit het bij het wetsvoorstel tot wijziging van een aantal wetten op het terrein van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Verzamelwet VWS 2022) op 31 januari 2023 aangenomen amendement van de leden Westerveld en Van den Berg (Kamerstukken II 2022/23, 36002, nr. 19). Met dit amendement wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd, maar strekt uitsluitend tot taalkundige aanpassing van de terminologie in wetgeving binnen Caribisch Nederland waar werd gesproken van “krankzinnigen”, “(krankzinnigen)gestichten” en “krankzinnigheid”. Deze woorden hebben in de context van de Nederlandse taal een negatieve betekenis en worden in het Nederlandse deel van het Koninkrijk niet meer als een geneeskundige of juridische term gebruikt, en zijn daarom bij voornoemd amendement aangepast. Aangezien op een enkele plaats in Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek ook wordt gesproken van “krankzinnigheid” en “gesticht”, is het wenselijk deze woorden eveneens te wijzigen.

Onderdeel C

Dit onderdeel wijzigt de verwijzing naar artikel 8:516 BW in een verwijzing naar artikel 8:500, onder m, BW. Deze wijziging is nodig, omdat artikel 8:516 BW is komen te vervallen door de Wet van 28 juni 2012 tot wijziging van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek ter uitvoering van het Verdrag van Athene betreffende het vervoer van passagiers en hun bagage over zee van 1974, zoals gewijzigd bij het Protocol van 2002 (Trb. 2011, 110), en ter uitvoering van Verordening (EG) 392/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de aansprakelijkheid van vervoerders van passagiers bij ongevallen (Pb EU L 131) (Stb. 2012, 349). Hierbij is abusievelijk vergeten de verwijzing naar artikel 8:516 aan te passen. Dit onderdeel zorgt er daarom voor dat wordt verwezen naar artikel 8:500, onder m. Artikel 8:500, onder m, regelt dezelfde materie als het vervallen artikel 8:516 BW. Er is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

ARTIKEL X (wijziging van Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek)

Met deze wijzigingen wordt verduidelijkt dat overeenkomstig artikel 1:5 lid 3 BW ook kan worden gekozen voor de oorspronkelijke geslachtsnaam dan wel een combinatie daarvan met een van de namen van de ouders.

ARTIKEL XI (wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek BES)

Onderdeel A

Artikel 7 van Boek 1 BW BES biedt – anders dan artikel 7 van Boek 1 BW – nog geen grondslag om de gronden voor geslachtsnaamswijziging bij algemene maatregel van bestuur te regelen. Onderhavige wijziging voorziet hier alsnog in (zie vijfde lid). Tevens wordt, net zoals in artikel 7 lid 6 Boek 1 BW, bepaald dat de mededeling van een voornemen tot inwilliging van een verzoek tot geslachtsnaamswijziging of -vaststelling een beschikking is (zesde lid (nieuw)), zodat hiertegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld in plaats van tegen het koninklijke besluit. Het uiteindelijke koninklijk besluit is niet meer vatbaar voor bezwaar en beroep. Verder was niet voorzien in een beslistermijn. Ook hierin wordt alsnog voorzien (zevende lid (nieuw)). Hiermee worden de procedure en regeling voor geslachtsnaamwijziging op de BES meer gelijkgetrokken met de procedure en regeling zoals die bestaan binnen Europees Nederland.

Onderdelen B tot en met Z

Met deze wijzigingen worden redactionele omissies hersteld.

ARTIKEL XII (wijziging van de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek)

De voorgestelde wijziging van artikel 119a van de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek betreft ten eerste het invullen van de datum van inwerkingtreding van de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (hierna: WAMCA). Tijdens de drukproeffase van het Staatsblad van die wet is abusievelijk de tekst tussen blokhaken niet vervangen door de uiteindelijke aanduiding. De voorgestelde wijziging voorziet hier alsnog in.

Ten tweede wordt in het eerste en tweede lid van artikel 119a geschrapt dat het gaat om de artikelen 3:305a tot en met 3:305d BW 'zoals die golden tot de inwerkingtreding van de Implementatiewet richtlijn representatieve vordering'. Deze zinsnede is onterecht toegevoegd met de inwerkingtreding van de Implementatiewet richtlijn representatieve vorderingen voor consumenten. Het eerste en tweede lid van artikel 119a regelen al dat de voorwaarden uit de artikelen 3:305a tot en met 305d BW zoals die golden tot 1 januari 2020, de datum van inwerkingtreding van de WAMCA, van toepassing blijven op vóór die datum ingestelde vorderingen.

Ten derde betreft de voorgestelde wijziging van artikel 119a lid 2 een aanvullende aanpassing van het overgangsrecht in verband met de omzetting van EU-Richtlijn 2020/1828 in de Nederlandse rechtsorde. Dit wordt geregeld in een nieuw lid 3 van artikel 119a. De Richtlijn verplicht elke lidstaat onder meer een collectieve schadevergoedingsactie in te voeren en stelt daaraan ook eisen en voorwaarden. Artikel 22 Richtlijn regelt dat de lidstaten de omgezette Richtlijnbepalingen toepassen op collectieve acties die zijn ingesteld op of na 25 juni 2023. De WAMCA is een horizontale regeling en is dus van toepassing is op alle soorten collectieve acties. Het toepassingsgebied van de Richtlijn is beperkter. Die is alleen van toepassing op collectieve acties die worden ingesteld wegens een inbreuk door een handelaar op een van de Europese regelingen op bijlage I bij de Richtlijn die de rechten van consumenten (kunnen) schaden. Op grond van het huidige artikel 119a lid 2 blijven op collectieve acties voor gebeurtenissen van voor 15 november 2016, de artikelen 3:305a tot en met 3:305d BW van toepassing zoals die golden voor 1 januari 2020. Als het gaat om een collectieve actie die valt binnen het toepassingsbereik van de Richtlijn, is dit niet toegestaan. De Richtlijn is namelijk van toepassing op collectieve acties die zijn ingesteld op of na 25 juni 2023, ongeacht wanneer de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. De toevoeging in artikel 119a lid 2 voorziet erin dat de beperking tot gebeurtenissen van na 15 november 2016 niet geldt voor collectieve acties die binnen het toepassingsbereik van de Richtlijn vallen en die zijn ingesteld op of na 25 juni 2023. Voor gevallen die niet onder de Richtlijn vallen, blijft deze beperking tot gebeurtenissen van na 15 november 2016 wel gelden.

Ten vierde vervalt in het vernummerde lid 4 van artikel 119a de verwijzing naar artikel 3:305e BW. Naar dit artikel is onterecht verwezen, omdat dit artikel niet gaat over het instellen van collectieve acties in Nederland, maar over het aanwijzen van organisaties voor het instellen van collectieve acties in een andere lidstaat van de Europese Unie of een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte.

Om redenen van verduidelijking en consistentie wordt tot slot in het vernummerde lid 4 de datum van inwerkingtreding van de Implementatiewet opgenomen. Bovendien voorkomt het noemen van de datum dat de Implementatiewet zelf moet worden geraadpleegd om vast te stellen wanneer die in werking is getreden.

ARTIKEL XIII (wijziging van de Overleveringswet)

Onderdelen A, B en C

In de praktijk geschiedt internationaal overbrengen van opgeëiste personen en veroordeelden doorgaans door militairen van de Koninklijke marechaussee in de uitvoering van de politietaken en ook soms door ambtenaren van de politie. Daarnaast zijn de buitengewoon opsporingsambtenaren van DV&O belast met de taak van vervoer binnen de Nederlandse grenzen. De vraag is gerezen of de wettelijke bepalingen in de Overleveringswet, de Uitleveringswet en de Wet overdracht

tenuitvoerlegging strafvonnissen die op deze (internationale) overbrengingen betrekking hebben, voldoende duidelijkheid verschaffen.

In de Overleveringswet, de Uitleveringswet en de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen zijn bepalingen opgenomen over het vervoer van gedetineerden over Nederlands grondgebied, waaronder ook een Nederlands luchtvaartuig moet worden begrepen. Het doel van de wijzigingen in de drie wetten is te regelen dat de feitelijke overbrenging en bewaking van de opgeëiste personen en veroordeelden is opgedragen aan Nederlandse ambtenaren, die bevoegd zijn alle dienstige maatregelen te nemen ter beveiliging van de opgeëiste personen en veroordeelden en ter voorkoming van hun ontvluchting. De benodigde bevoegdheden zijn gebaseerd op artikel 7 van de Politiewet 2012 en de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsdiensten. Dit betekent in de praktijk dat militairen van de Koninklijke marechaussee in de uitvoering van de politietaken en ambtenaren van de politie of buitengewoon opsporingsambtenaren van DV&O, voor zover zij beschikken over opsporingsbevoegdheid, belast zijn met het vervoer van opgeëiste personen en veroordeelden, ook wanneer het betreft vervoer door de lucht. Dit geldt voor alle grondslagen voor vervoer zoals in de onderscheiden wetten gegeven. In de systematiek van de Uitleveringswet omvat het begrip Nederland mede het Caraïbische deel van Nederland, te weten Bonaire, Sint Eustatius en Saba, en wordt dientengevolge van het onder Nederlandse ambtenaren ook begrepen de ambtenaren zoals bedoeld in artikel 184 Wetboek van Strafvordering BES.

Bij deze wijzigingen is aansluiting gezocht bij de formulering van artikel 2.31, derde lid, van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties.

ARTIKEL XIV (wijziging van de Politiewet 2012)

Onderdeel A

Dit betreft een actualisering van de aanduiding van de verantwoordelijke minister.

Onderdeel B

Deze wijziging betreft een actualisering van de naam van de Inspectie Justitie en Veiligheid.

ARTIKEL XV (wijziging van de Telecommunicatiewet)

Onderdelen A tot en met E

Soms onttrekt een persoon zich onverhoopt aan de uitvoering van verplichte geestelijke gezondheidszorg. Indien vervolgens het ernstig vermoeden bestaat dat die persoon in levensgevaar verkeert of een misdrijf als bedoeld in artikel 67, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering zal plegen met aanzienlijk risico op ernstig nadeel voor hemzelf of voor een ander, kan onder het gezag van de officier van justitie de verblijfplaats van die persoon worden vastgesteld. Artikel 13:3a van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg geeft de officier van justitie daartoe de benodigde bevoegdheden. Bij het gebruik van die bevoegdheden behoeft de officier van justitie telkens de machtiging van de rechter-commissaris. Vier van die bevoegdheden worden uitgeoefend in verhouding tot een aanbieder van een communicatiedienst.

Bij de totstandkoming van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg is abusievelijk niet voorzien in de aanpassing van de Telecommunicatiewet aan artikel 13:3a van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Dit wetsvoorstel beoogt deze omissie ter herstellen. Daartoe worden in de Telecommunicatiewet verplichtingen – in de vorm van steunbepalingen – opgenomen die een aanbieder een grondslag bieden voor het verwerken van persoonsgegevens ter uitvoering van een vordering van de officier van justitie op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.

De navolgende tabel geeft per onderdeel van het wetsvoorstel een overzicht van het onderwerp van de bevoegdheid in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, het bijbehorende artikel in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, en het beoogde artikel van de voorgestelde

steunbepaling in de Telecommunicatiewet. De voorgestelde wijziging van artikel 11.13, eerste lid, betreft geen bevoegdheid maar een algemene bepaling over de belangen die ertoe kunnen leiden dat aanbieders van een communicatiedienst bepaalde wetsartikelen buiten toepassing kunnen laten. De bevoegdheden betreffen langer bestaande bevoegdheden, die voor de totstandkoming van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg uit hoofde van het Wetboek van Strafvordering reeds werden uitgeoefend in verhouding tot een aanbieder van een communicatiedienst. De voorgestelde wijziging van artikel 13.5, eerste lid, betreft het verhelpen van een redactionele inconsistentie met betrekking tot het bepaalde in artikel 13.2.

onderdeel	**onderwerp**	**bevoegdheid in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg**	**voorgestelde steunbepaling in de Telecommunicatiewet**
A	plaatsbepaling	13:3a, eerste lid, onderdeel e	3.22, derde lid, onderdeel d
B	algemeen	niet van toepassing	11.13, eerste lid
C	opnemen communicatie	13:3a, eerste lid, onderdeel b	13.2, eerste en tweede lid
D	vordering verstrekking verkeers- en locatiegegevens	13:3a, eerste lid, onderdeel c	13.4, eerste lid
	vordering verstrekking identificerende gegevens	13:3a, eerste lid, onderdeel d	13.4, tweede lid

Dit wetsvoorstel voorziet voor een aanbieder van een communicatiedienst in een grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens ter uitvoering van een vordering van de officier van justitie ingevolge artikel 13:3a van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Met betrekking tot het hoger recht is in het bijzonder van belang Richtlijn 2002/58.[9] De richtlijn geeft onder meer regels ter bescherming van de vertrouwelijkheid van bepaalde persoonsgegevens in de sector elektronische communicatie.[10] Artikel 15, eerste lid, van de richtlijn geeft lidstaten de ruimte om bij nationale wetgeving een uitzondering te maken op die vertrouwelijkheid. Een uitzondering kan worden gemaakt indien dat in een democratische samenleving noodzakelijk, redelijk en proportioneel is "*ter waarborging van de nationale, d.w.z. de staatsveiligheid, de landsverdediging, de openbare veiligheid, of het voorkomen, onderzoeken, opsporen en vervolgen van strafbare feiten of van onbevoegd gebruik van het elektronische-communicatiesysteem als bedoeld in artikel 13, lid 1, van Richtlijn 95/46/EG*".

De doelen met het oog waarop bij nationale wetgeving een uitzondering kan worden gemaakt op de vertrouwelijkheid zijn limitatief geregeld in artikel 15, eerste lid, van Richtlijn 2002/58. De verwijzing naar artikel 13, eerste lid, van Richtlijn 95/46 is in de jurisprudentie van het Hof van Justitie zo uitgelegd dat een uitzondering ook is toegestaan indien "*dit noodzakelijk is voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen*", zoals beschreven in de desbetreffende bepaling.[11] De bepaling biedt daarmee ook ruimte voor een uitzondering met het oog op de bescherming van het leven van een persoon die zich aan de uitvoering van verplichte zorg heeft onttrokken.

Richtlijn 95/46 is ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Algemene verordening gegevensbescherming.[12] Bijgevolg is artikel 13, eerste lid, van Richtlijn 95/45 opgevolgd door artikel 23, eerste lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming. Artikel 23, eerste lid,

[9] Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (PbEU 2002, L 201).
[10] Artikelen 5, 6 en 9 van Richtlijn 2002/58.
[11] Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PbEU 1995, L 281); HvJEU 29 januari 2008, C-275/06, ECLI:EU:C:2008:54 (Promusicae), punt 53.
[12] Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (PbEU 2016, L 119).

van de Algemene verordening gegevensbescherming staat eveneens een uitzondering toe, voor zover in dit verband relevant, met het oog op "*de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen*".[13] Deze uitleg van artikel 15, eerste lid, van Richtlijn 2002/58 vindt expliciet steun in een eerder door de Autoriteit persoonsgegevens gegeven wetgevingsadvies.[14]

Uit het vorenstaande leidt de regering af dat Richtlijn 2002/58 voldoende ruimte geeft om bij nationale wetgeving een uitzondering te maken op de vertrouwelijkheid met het oog op de bescherming van het leven van een persoon die zich aan de uitvoering van verplichte zorg heeft onttrokken.

Aan dit onderdeel zijn geen uitvoerings- of financiële gevolgen verbonden. In de praktijk wordt reeds uitvoering gegeven aan artikel 13:3a van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Overigens bracht de introductie van dat artikel ook geen uitvoerings- of financiële gevolgen met zich mee. Voor de inwerkingtreding van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg werd de verblijfplaats van een persoon die zich had onttrokken aan verplichte zorg zo mogelijk achterhaald met de toepassing van opsporingsbevoegdheden uit het Wetboek van Strafvordering. Na de introductie van artikel 13:3a van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg behoefde daarvan geen gebruik meer te worden gemaakt. Daarmee veranderde de wettelijke grondslag voor vaststellen van de verblijfplaats van een persoon die zich aan de uitvoering van verplichte zorg heeft onttrokken. Daarentegen veranderde het werkproces van betrokkenen niet.

ARTIKEL XVI (wijziging van de Uitleveringswet)

Onderdeel A

Er wordt een nieuw hoofdstuk in de Uitleveringswet (UW) ingevoegd dat ziet op de voorlopige terbeschikkingstelling – vooruitlopend op de feitelijke uitlevering – van een in het buitenland gedetineerde persoon aan Nederland ten behoeve van diens berechting in Nederland. Verschillende uitleveringsverdragen bieden hiervoor een grondslag. Voorbeelden zijn artikel 18 van het op 27 juni 1962 in Brussel tot stand gekomen Verdrag aangaande de uitlevering en de rechtshulp in strafzaken tussen België, Luxemburg en Nederland (het Benelux UR-verdrag; *Trb.* 1962, 97) en artikel 13 van het op 24 juni 1980 in Den Haag tot stand gekomen Uitleveringsverdrag tussen Nederland en de Verenigde Staten (het Uitleveringsverdrag NL-VS; *Trb.* 1980, 111). Om de in het buitenland gedetineerde persoon tijdens zijn verblijf in Nederland van zijn vrijheid beroofd te kunnen houden, is het noodzakelijk dat de nationale wetgeving in een detentietitel voorziet. Daartoe is artikel 50a UW per 1 januari 2023 aangevuld (Wet van 22 augustus 2022, Stb. 2022, 345). De *voorlopige* terbeschikkingstelling ten behoeve van de berechting moet echter worden onderscheiden van de *tijdelijke* terbeschikkingstelling ten behoeve van de uitvoering van onderzoekshandelingen, waarop artikel 50a UW van oudsher ziet. Voorlopige terbeschikkingstelling van een verdachte ten behoeve van diens berechting is namelijk alleen mogelijk indien de uitlevering van de verdachte is verzocht en ingewilligd, zo blijkt uit de verschillende verdragen waarin deze modaliteit voorkomt, terwijl de tijdelijke terbeschikkingstelling ten behoeve van het verrichten van onderzoekshandelingen ook buiten het kader van de uitlevering kan geschieden (zie hierover nader de toelichting op artikel XVI, onderdelen C en D). Aanleiding voor een voorlopige terbeschikkingstelling ten behoeve van de berechting is dat het uitleveringsverzoek weliswaar is ingewilligd, maar de feitelijke uitlevering op dat moment niet mogelijk of wenselijk is, bijvoorbeeld omdat iemand eerst nog een straf moet uitzitten in de aangezochte staat. Er kan dan wel een belang zijn voor de verzoekende staat (in dit geval Nederland) om de berechting geen vertraging op te laten lopen, bijvoorbeeld omdat de redelijke termijn anders wordt geschonden. De voorlopige terbeschikkingstelling biedt hiervoor een oplossing. Zie hierover ook: Kamerstukken II 2021/22, 36003, nr. 8, p. 6-7. Omdat het gaat om de voorlopige overbrenging van een persoon vooruitlopend op de feitelijke uitlevering, wordt de voorlopige terbeschikkingstelling ook wel 'tijdelijke uitlevering' genoemd. Zie Kamerstukken II 1979/80, 15965, nrs. 1-3, p. 6.

[13] Artikel 23, eerste lid, onderdeel i, van de Algemene verordening gegevensbescherming.
[14] Wetgevingsadvies van 19 mei 2020, z2020-08541, pagina 3-4.

Omdat de voorlopige en de tijdelijke terbeschikkingstelling twee verschillende modaliteiten zijn, wordt voorgesteld de voorlopige terbeschikkingstelling in een afzonderlijke bepaling op te nemen, in een nieuw in te voegen hoofdstuk. In hoofdstuk IV over andere vormen van rechtshulp (dan uitlevering) hoort de bepaling immers minder goed thuis, omdat het gaat om een modaliteit die juist wel verbonden is met de uitlevering. Ook voor de spiegelbeeldige situatie – de situatie waarin Nederland de aangezochte staat is – geldt dat de voorlopige en de tijdelijke terbeschikkingstelling in twee verschillende bepalingen zijn ondergebracht, waarbij de bepaling over de voorlopige terbeschikkingstelling (artikel 39, derde lid, UW) is ondergebracht in een hoofdstuk dat betrekking heeft op de uitlevering (hoofdstuk III), terwijl de bepaling over de tijdelijke terbeschikkingstelling ten behoeve van het verrichten van onderzoekshandelingen (artikel 51 UW) is ondergebracht in hoofdstuk IV over andere vormen van rechtshulp.

Onderdelen C en D

De artikelen 50a en 51 UW hebben betrekking op de tijdelijke terbeschikkingstelling – die moet worden onderscheiden van de *voorlopige* terbeschikkingstelling (zie daarover de toelichting op artikel XVI, onderdeel A). Met de artikelen 50a en 51 UW wordt uitvoering gegeven aan verschillende verdragsbepalingen, waaronder artikel 11 van het op 20 april in Straatsburg tot stand gekomen Europees verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken (het Europees Rechtshulpverdrag of ERV; *Trb.* 1965, 10), artikel 13 van het Tweede Protocol bij dat verdrag (het ERV-2P; *Trb.* 2008, 157), artikel 9 van de Overeenkomst door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie (de EU-rechtshulpovereenkomst; *PbEG* 2000, C 197) en de artikelen 7 en 8 van het op 12 juni 1981 in Den Haag tot stand gekomen Verdrag tussen Nederland en de Verenigde Staten aangaande wederzijdse rechtshulp in strafzaken (het Rechtshulpverdrag NL-VS; *Trb.* 1983, 188). Deze verdragsbepalingen hebben betrekking op de situatie waarin een staat bepaalde onderzoekshandelingen in het kader van een strafrechtelijk onderzoek wil verrichten, waarvoor de aanwezigheid van een – in het buitenland gedetineerde – persoon is vereist. Hoewel de bepalingen in dat opzicht verband houden met zogenoemde 'kleine rechtshulp' (zie het Wetboek van Strafvordering, Vijfde Boek, Titel I) zijn zij in de Uitleveringswet opgenomen omdat zij ertoe leiden dat een persoon naar een andere staat wordt overgebracht. De tijdelijke terbeschikkingstelling om bepaalde onderzoekshandelingen te verrichten kan – anders dan de voorlopige terbeschikkingstelling ten behoeve van de berechting (zie de toelichting op artikel XVI, onderdeel A) – ook plaatsvinden zonder dat de uitlevering van de betreffende persoon is verzocht. Dit blijkt ook uit de omstandigheid dat bepalingen inzake tijdelijke terbeschikkingstelling in rechtshulpverdragen zijn opgenomen die niet (altijd) eveneens betrekking hebben op uitlevering. Het kan bovendien blijkens de toepasselijke verdragen ook gaan om een gedetineerde persoon die naar Nederlands recht geen verdachte is – waardoor uitlevering niet aan de orde zal zijn –, maar die bijvoorbeeld een relevante getuige is. Artikel 50a UW voorziet in een titel om een buitenlandse gedetineerde tijdens zijn verblijf in Nederland in verzekering te stellen. Artikel 51 UW voorziet in een regeling om een in Nederland gedetineerde persoon tijdelijk over te brengen naar een andere staat indien een verdrag daar een grondslag voor biedt.

In lijn met het bij artikel XVI, onderdeel A al genoemde Benelux UR-verdrag en het Rechtshulpverdrag NL-VS is indertijd in de artikelen 50a en 51 UW opgenomen dat de tijdelijke overbrenging kan geschieden 'voor het afleggen van een verklaring als getuige of voor een confrontatie'. Er zijn echter ook andere onderzoekshandelingen waarvoor de aanwezigheid van een persoon vereist kan zijn. Gedacht kan worden aan het laten deelnemen van een persoon aan een reconstructie, een schouw, of onderzoek in of aan het lichaam dat in het buitenland niet uitgevoerd kan worden. Op grond van verschillende verdragen, waaronder het ERV en de EU-rechtshulpovereenkomst, bestaat ruimte voor de tijdelijke overbrenging in dergelijke gevallen. Zo voorziet artikel 11 ERV in de mogelijkheid om een gedetineerde tijdelijk over te brengen 'ten behoeve van de bewijsvoering', en de artikelen 13 ERV-2P en 9 van de EU-rechtshulpovereenkomst vanwege 'een onderzoek waarvoor de aanwezigheid van een (…) gedetineerde persoon is vereist'. Daarom wordt voorgesteld om – in lijn met deze verdragsbepalingen – de beperking tot overbrenging ten behoeve van het afleggen van een getuigenverklaring of voor een confrontatie in de artikelen 50a en 51 UW te laten vervallen. In

plaats daarvan wordt opgenomen dat het gaat om tijdelijke overbrenging ‘ter uitvoering van een onderzoekshandeling’.

Daarnaast wordt voorgesteld in artikel 50a UW ‘hier te lande’ te vervangen door ‘op het Nederlands grondgebied’. Deze terminologie sluit beter aan bij artikel 1 UW. Blijkens die bepaling wordt onder ‘Nederlands grondgebied’ mede verstaan het grondgebied van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Ook wordt aan de tweede zin van artikel 50a UW een verwijzing naar het nieuwe artikel 55 UW (zie artikel XVI, onderdeel E) toegevoegd, zodat – in overeenstemming met het gewijzigde artikel 58 van de Overleveringswet (zie artikel XIII, onderdeel B) – ook bij de tijdelijke terbeschikkingstelling aan Nederland op grond van de Uitleveringswet is voorzien in een bepaling over het vervoer van de betrokkene.

Verder wordt voorgesteld aan het derde lid van artikel 51 een zin toe te voegen, waarmee artikel 5.1.5 van het Wetboek van Strafvordering van toepassing wordt verklaard. Zoals hiervoor aan de orde kwam, is de tijdelijke overbrenging verbonden met kleine rechtshulp. Om die reden zal een verzoek van een andere staat tot tijdelijke terbeschikkingstelling van een Nederlandse gedetineerde ook getoetst moeten worden aan de voor kleine rechtshulp geldende weigeringsgronden.

Onderdelen B en E

Voor toelichting op deze onderdelen wordt verwezen naar de toelichting bij de wijzigingen in Artikel XIII.

ARTIKEL XVII (wijziging van de Uitvoeringswet rechtsmechanismen straftribunalen)

Met onderhavige redactionele verbeteringen wordt voorgesteld de tekst van artikel 9 van de Uitvoeringswet restmechanismen straftribunalen in overeenstemming te brengen met het gegeven dat er één of meer landelijke eenheden kunnen zijn, zoals bepaald in artikel 42, eerste lid, eerste volzin, van de Politiewet 2012.

ARTIKEL XVIII (wijziging van de Vreemdelingenwet 2000)

Onderdeel A

Dit onderdeel bevat technische en tekstuele wijzigingen om de begripsomschrijvingen en de verwijzingen in overeenstemming te brengen met de Aanwijzingen voor de regelgeving.

Onderdeel B, G, J en O1

Artikel 2a wordt gewijzigd om de redactie van het artikel in overeenstemming te brengen met de Aanwijzingen voor de regelgeving en om te verduidelijken dat alle referenten die genoemd worden in het eerste lid een schriftelijke verklaring dienen over te leggen, tenzij deze referenten door de Minister worden aangewezen. In de artikelen 16, 18, 55a en 108 worden de verwijzingen naar artikel 2a aangepast.

Onderdelen C en H

Per abuis is aan het slot van onderdeel b in artikel 2t, vierde lid en artikel 24a, vierde lid, een komma geplaatst in plaats van een puntkomma. Dat wordt hiermee hersteld.

Onderdeel D

Artikel 9a ziet op lidstaten ten aanzien waarvan Nederland de toepassing van de artikelen 1 tot en met 6 van Verordening (EU) nr. 492/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Unie (PbEU 2011, L 141/1) heeft

opgeschort. Dit betrof destijds Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië, Bulgarije en Roemenië. Nu deze opschorting sinds 1 januari 2014 niet meer aan de orde is, kan artikel 9a vervallen.

Onderdeel E

Artikel 12 behelst de voorwaarden waaronder vreemdelingen wordt toegestaan in de vrije termijn in Nederland te verblijven. De vrije termijn is op ten hoogste 180 dagen bepaald in artikel 12, tweede lid, Vw 2000. In artikel 3.3 Vreemdelingenbesluit 2000 (hierna: Vb 2000) is de duur van de vrije termijn voor verschillende categorieën vreemdelingen bepaald.

De Adviesraad Migratie heeft de regering erop gewezen[15] dat de in artikel 3.3, vijfde lid, Vb 2000 opgenomen vrije termijn van 360 dagen – welke termijn de implementatie betreft van artikel 31 van richtlijn (EU) 2016/801[16] betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten – niet verenigbaar is met de maximale vrije termijn van 180 dagen uit artikel 12, tweede lid, Vw 2000.

Anders dan de Adviesraad Migratie aangeeft, is de vrije termijn van 360 dagen niet in strijd met de termijn van 180 dagen genoemd in artikel 12, tweede lid, Vw 2000. Een dergelijke periode wijkt af van artikel 12, tweede lid, Vw 2000, maar dit is toegelaten op grond van artikel 112 Vw 2000 en vereist door de richtlijn (zie ook Stb. 2018, 107, p. 13). Desalniettemin is besloten om artikel 12, tweede lid, te wijzigen om daarmee buiten iedere twijfel te stellen dat de termijn van artikel 3.3, vijfde lid, Vb 2000 is toegelaten. Derhalve wordt de maximale duur van verblijf in de vrije termijn verhoogd van ten hoogste 180 dagen naar ten hoogste 360 dagen.

Onderdeel F

In artikel 15 wordt een onjuiste verwijzing gecorrigeerd.

Onderdeel I

Artikel 36 wordt opnieuw vastgesteld om de redactie van het artikel in overeenstemming te brengen met de Aanwijzingen voor de regelgeving.

Onderdeel K

Op 5 december 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) geconcludeerd dat artikel 30, derde lid, van de Verblijfsrichtlijn niet correct is omgezet in het nationale recht. [17] De vertrektermijn van vier weken, zoals opgenomen in artikel 62, eerste lid, is immers in het algemeen korter dan de termijn van een maand na kennisgeving als bedoeld in artikel 30, derde lid, van de Verblijfsrichtlijn. Dit mag, blijkens de richtlijn, alleen in naar behoren aangetoonde dringende gevallen.

Hierbij is van belang dat uit artikel 3 Verordening (EEG, Euratom) nr. 1182/71[18] volgt dat een in maanden omschreven termijn ingaat bij de aanvang van het eerste uur van de eerste dag van de termijn en afloopt bij het einde van het laatste uur van de dag die de laatste maand dezelfde cijferaanduiding heeft als de dag waarop de termijn ingaat (bijvoorbeeld van 2 januari tot en met

---

[15] Adviesraad Migratie, Adviesrapport 'De (onvolledige) implementatie van Europese richtlijnen' van maart 2023, adviesraadmigratie.nl (zoek op *onvolledige implementatie*).

[16] Richtlijn (EU) 2016/801 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten (PbEU 2011, L 343).
[17] ECLI:NL:RVS:2022:3556.
[18] Verordening (EEG, Euratom) nr. 1182/71 van de Raad van 3 juni 1971 houdende vaststelling van de regels die van toepassing zijn op termijnen, data en aanvangs- en vervaltijden (PbEG 1971, L 124).

2 februari). Dit geldt ook voor de vertrektermijn van een maand als bedoeld in artikel 30, derde lid, van de Verblijfsrichtlijn.

Daarom moet, blijkens de uitspraak, artikel 62, eerste lid, buiten toepassing worden gelaten, voor zover daarin voor gemeenschapsonderdanen een vertrektermijn van vier weken is bepaald en geen sprake is van naar behoren aangetoonde dringende gevallen die aanleiding geven tot het verkorten of onthouden van een vertrektermijn.

Om dit te herstellen is besloten om de vertrektermijn voor gemeenschapsonderdanen en de mogelijkheid om deze termijn te verkorten onder te brengen in een nieuw derde lid. Nu het ook op grond van de Verblijfsrichtlijn mogelijk is om een langere vertrektermijn te gunnen, is het vierde lid (nieuw) ook van toepassing op de vertrektermijn voor gemeenschapsonderdanen.

In het huidige beleid is sprake van "in naar behoren aangetoonde dringende gevallen" als het persoonlijk gedrag van de gemeenschapsonderdaan een actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormt als bedoeld in artikel 8.22 van het Vb 2000 of als er sprake is van rechtsmisbruik of fraude, als bedoeld in artikel 8.25 van het Vb 2000.[19]

Onderdeel L

Dit betreft een redactionele verbetering.

Onderdelen M en N

Dit betreft een tekstuele aanpassing als gevolg van de wijziging van artikel 62.

Onderdelen O2 en O3

Dit betreft twee redactionele verbeteringen.

ARTIKEL XIX (wijziging van de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen)

Met dit artikel worden twee verbeteringen doorgevoerd in de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen, zoals die komt te luiden na invoering van de Implementatiewet zesde richtlijn motorrijtuigenverzekering.

Onderdeel A

In artikel 1 WAM staat in de begripsbepaling "deelneming met het motorrijtuig aan het verkeer" op een plek per abuis niet "motorrijtuig", maar "motorijtuig". Er mist dus een "r". Onderdeel A herstelt dit.

Onderdeel B

Artikel 26b, derde lid, WAM bevat een verwijzing naar het eerste of tweede lid. Bedoeld is om hier te verwijzen naar het eerste of tweede lid van artikel 26a WAM. Met onderdeel B gebeurt dit alsnog.

ARTIKEL XX (wijziging van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften)

---

[19] Paragraaf B10/2.3 Vreemdelingencirculaire onder het kopje *Rechtsgevolgen*. Zie ook paragraaf 3.5 van de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad betreffende richtsnoeren voor een betere omzetting en toepassing van richtlijn 2004/38/EG betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden (COM/2009/0313 def) en de uitspraak van de Afdeling van 15 juli 2005 in zaak nr. 200505057/1, *JV* 2005/348.

Dit onderdeel bevat een technische verduidelijking over de wijze waarop een aanmaning als bedoeld in artikel 24 van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) dient te worden verzonden.

Artikel 23 van de Wahv bepaalt dat een administratieve sanctie op grond van die wet uiterlijk binnen twee weken na het onherroepelijk worden van die sanctie dient te worden voldaan. In bepaalde gevallen kan uitstel van betaling of betaling in termijnen worden toegestaan (artikel 23, tweede lid, Wahv). Indien betrokkene niet tijdig betaalt, kan door het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) namens de minister voor Rechtsbescherming aan betrokkene een aanmaning worden toegezonden, waarna een termijn van vier weken begint te lopen waarbinnen de sanctie inclusief wettelijke verhoging dient te worden voldaan (artikel 24, eerste lid, Wahv).

Het huidige artikel 24, eerste lid, van de Wahv bepaalt in dit verband dat toezending van de aanmaning plaatsvindt per post of op een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen wijze. Een dergelijke algemene maatregel van bestuur is tot op heden nooit vastgesteld. In de praktijk is de vraag gerezen in hoeverre dit eraan in de weg staat dat een aanmaning digitaal kan worden verstuurd, gelet op de algemene regeling van afdeling 2.3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), meer specifiek artikel 2:14, eerste lid, van die wet. Dat artikel biedt immers de generieke mogelijkheid voor bestuursorganen om – in aanvulling op de mogelijkheid van fysieke verzending - berichten digitaal te verzenden voor zover de geadresseerde met die digitale verzendwijze heeft ingestemd.

Benadrukt wordt dat met de huidige tekst van artikel 24 Wahv geen afwijking van het laatstgenoemde artikel uit de Awb is beoogd en dat dus ook aanmaningen voor het voldoen van Wahv-sancties digitaal kunnen worden verstuurd indien de geadresseerde daarmee heeft ingestemd. In dit verband wordt opgemerkt dat artikel 2:14 Awb niet is opgenomen in artikel 2a van de Wahv, dat een aantal bepalingen uit de Awb buiten toepassing verklaart op de oplegging en inning van een Wahv-sanctie. Daarnaast kan ook uit de wetsgeschiedenis niet worden afgeleid dat met de tekst van artikel 24, eerste lid, van de Wahv (alsook latere wijzigingen daarvan) een afwijking van de Awb zou zijn beoogd. Teneinde de mogelijke verwarring op dit punt weg te nemen, wordt met dit onderdeel voorgesteld de zinsnede ‘over de gewone post of op een bij algemene regel van bestuur te bepalen wijze’ te schrappen.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat met deze wijziging digitale verzending niet in alle gevallen mogelijk wordt, maar slechts voor zover is voldaan aan de voorwaarden die artikel 2:14, eerste lid, Awb daaraan stelt. Dit betekent dat digitale verzending alleen mogelijk is indien de geadresseerde kenbaar heeft gemaakt dat hij langs elektronische weg voldoende bereikbaar is.

ARTIKEL XXI (wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden)

In artikel 1 van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden zijn twee onvolledige verwijzingen aangevuld.

ARTIKEL XXII (wijziging van de Wet forensische zorg)

Onderdeel A

Artikel 2.5 van de Wet forensische zorg (Wfz) verplicht de zorgaanbieder zes weken voor afloop van de justitiële titel voorbereidingen te treffen voor aansluitende zorg, indien de zorgverlener of de behandelaar van oordeel is dat na afloop van de strafrechtelijke titel verdere zorg nodig is. De voorgestelde toevoegingen aan artikel 2.5 Wfz regelen dat bij de uitvoering van deze verplichting persoonsgegevens worden verwerkt.

De vervolgzorg kan bestaan uit vrijwillige of verplichte vervolgzorg. Vrijwillige vervolgzorg vereist instemming van de justitiabele. Indien de justitiabele niet bereid is of in staat is de benodigde zorg vrijwillig te ondergaan, kan de rechter een zorgmachtiging ingevolge de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) of een rechterlijke machtiging voor onvrijwillige opname ingevolge de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (Wzd) afgeven.

Deze machtigingen kunnen ook door de strafrechter worden afgegeven met toepassing van artikel 2.3 Wfz.

Een zorgmachtiging ingevolge de Wvggz kan de rechter op een verzoekschrift van de officier van justitie afgeven. Zorgaanbieders kunnen op grond van artikel 5:3 Wvggz een aanvraag indienen bij de officier van justitie voor een besluit tot voorbereiding van een verzoekschrift. Op grond van artikel 2.3 Wfz kan de strafrechter een zorgmachtiging ook ambtshalve afgeven. Een rechterlijke machtiging ingevolge de Wzd kan de rechter op verzoek van het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ) afgeven. Zorgaanbieders kunnen op grond van artikel 25 Wzd het CIZ verzoeken tot het indienen van een verzoek om een rechterlijke machtiging. Op grond van artikel 2.3 Wfz kan de strafrechter een rechterlijke machtiging op verzoek van de officier van justitie of ambtshalve afgeven.

Indien de vervolgzorg bestaat uit vrijwillige vervolgzorg, zal de forensisch patiënt doorgaans zijn toestemming geven voor het verwerken van de hem betreffende persoonsgegevens. De toestemming van de forensisch patiënt is voor de zorgaanbieder een grondslag voor het verwerken van de persoonsgegevens. Indien de vervolgzorg bestaat uit verplichte vervolgzorg, zal doorgaans geen sprake zijn van de toestemming van de forensisch patiënt voor het verwerken van de persoonsgegevens. Voor de uitvoering van de wettelijke taak van de zorgaanbieder tot het treffen van voorbereidingen voor aansluitende zorg is het evenwel noodzakelijk dat persoonsgegevens over de forensisch patiënt worden verwerkt. Indien de betrokken actoren bij de aansluitende zorg niet over de noodzakelijke informatie beschikken voor de uitvoering van hun taak, kan de zorgmachtiging of rechterlijke machtiging niet naar behoren worden voorbereid of uitgevoerd. Het gevolg daarvan kan zijn dat de forensisch patiënt onverhoopt verstoken blijft van noodzakelijke of passende zorg. Bijvoorbeeld omdat de forensisch patiënt niet op de juiste plek terechtkomt, of omdat de vervolgzorg onvoldoende aansluit.

Het voorgestelde artikel 2.5, tweede lid, Wfz regelt dat de zorgaanbieder persoonsgegevens verwerkt, met inbegrip van persoonsgegevens over gezondheid of persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, ten behoeve van het treffen van voorbereidingen voor aansluitende zorg. Ten opzichte van het tweede lid, expliceert het derde lid dat persoonsgegevens worden verstrekt aan actoren die krachtens de Wvggz of de Wzd een taak hebben bij de voorbereidingen voor aansluitende zorg en, in het verlengde daarvan, de uitvoering van die aansluitende zorg. Dit betreffen voor de Wvggz op alfabetische volgorde de geneesheer-directeur, de officier van justitie, de psychiater belast met de medische verklaring, de zorgaanbieder, en de zorgverantwoordelijke; en voor de Wzd het CIZ, de officier van justitie, de ter zake kundige arts belast met de medische verklaring, de zorgaanbieder, en de zorgverantwoordelijke.

Onderdeel B

In artikel 3.6 Wfz is een verouderde verwijzing gecorrigeerd.

ARTIKEL XXIII (wijziging van de Wet griffierechten burgerlijke zaken)

Artikel 19a Wet griffierechten burgerlijke zaken (Wgbz) stelt het griffierecht vast voor verzoeken in het kader van een besloten akkoordprocedure buiten faillissement of een openbare akkoordprocedure buiten faillissement als bedoeld in artikel 369, zesde lid, van de Faillissementswet, ingevoerd door de Wet homologatie onderhands akkoord (Whoa). In de eerste plaats wordt voorgesteld dat voor verzoeken tot homologatie van een akkoord en voor verzoeken tot afwijzing van de homologatie het griffierecht wordt geheven dat geldt bij de rechtbank voor andere zaken dan kantonzaken met betrekking tot vorderingen en verzoeken van onbepaalde waarde. Dit is de laagste categorie griffierechten bij de rechtbank en leidt daarom tot een verlaging van het griffierecht. De mogelijkheid om een akkoord te homologeren kan veel betekenen voor MKB-bedrijven die failliet dreigen te gaan maar die gered kunnen worden door een herstructurering van hun schulden in een Whoa-procedure. Een hoog griffierecht kan voor deze bedrijven een belemmering zijn voor het indienen van een dergelijk verzoek. Tegelijkertijd kan de beslissing tot homologatie voor schuldeisers, waaronder ook MKB-bedrijven, en aandeelhouders betekenen dat zij gebonden raken aan een akkoord dat hun rechten wijzigt, zelfs al hebben zij

hiermee niet ingestemd. Om deze reden moeten zij voldoende mogelijkheden hebben om eventuele bezwaren tegen de verbindendverklaring bij de rechtbank naar voren te brengen. Een hoog griffierecht kan hen daarbij belemmeren.

Volgens artikel 19a Wgbz wordt momenteel voor verzoeken tot homologatie van een akkoord het griffierecht gerekend dat geldt bij de rechtbank in zaken betreffende vorderingen of verzoeken met een beloop van meer dan € 100.000 maar niet meer dan € 1 miljoen. Dit tarief bedraagt nu € 5.737. Voor verzoeken tot afwijzing van een homologatieverzoek wordt de hoogte van het griffierecht momenteel bepaald aan de hand van de waarde van de vordering of het aandelenbelang van de schuldeiser of aandeelhouder die zich tegen de homologatie van het akkoord verzet. Het griffierecht is daarmee minimaal € 2.837 en maximaal € 8.519 (prijspeil 2023). Met name voor schuldeisers met een relatief lage vordering kan dit een belemmering opleveren om zich tot de rechter te wenden. Het voorstel luidt om de griffierechten voor deze verzoeken te verlagen naar € 676 (prijspeil 2023).

Bovendien is voor zowel verzoeken tot homologatie als verzoeken tot afwijzing hiervan de categorie griffierechten die geldt bij de rechtbank voor zaken betreffende vorderingen en verzoeken van onbepaalde waarde een passender categorie. Het verzoek luidt immers een onderhands akkoord tussen een onderneming en zijn schuldeisers en aandeelhouders algemeen verbindend te verklaren, dan wel die verbindendverklaring af te wijzen. Het gaat dus niet om de vordering van een bepaalde omvang.

Met dit voorstel wordt aangesloten bij hetgeen al geldt voor de overige verzoeken die in het kader van een Whoa-akkoordprocedure kunnen worden gedaan, waarvoor op grond van het huidige eerste lid van artikel 19a Wgbz het griffierecht wordt geheven bij de rechtbank voor andere zaken dan kantonzaken met betrekking tot vorderingen en verzoeken van onbepaalde waarde. Hierdoor kunnen de eerste drie leden van het huidige artikel 19a Wgbz worden samengevoegd tot één lid.

In het voorgestelde tweede lid wordt verduidelijkt dat in een Whoa-akkoordprocedure verrekening met eerder betaald griffierecht plaatsvindt overeenkomstig artikel 11, eerste lid, Wgbz. De wet spreekt zich hier op dit moment niet duidelijk over uit.[20] Een schuldenaar kan in het kader van hetzelfde Whoa-traject meerdere verzoeken aan de rechtbank doen. Hij verzoekt bijvoorbeeld eerst om de afkondiging van een afkoelingsperiode en in een later stadium om de homologatie van een akkoord. Voor de schuldenaar, die met het Whoa-traject een faillissement wil afwenden, kan het problematisch zijn als hij dan steeds opnieuw griffierecht verschuldigd is. Het nieuwe tweede lid brengt mee dat, als een verzoeker in het kader van dezelfde akkoordprocedure al eerder een verzoek heeft gedaan aan de rechtbank, op het griffierecht voor het nieuwe verzoek in mindering wordt gebracht het griffierecht dat deze verzoeker reeds heeft voldaan voor het eerdere verzoek. Een besloten akkoordprocedure buiten faillissement of openbare akkoordprocedure buiten faillissement heeft kortom te gelden als een 'zaak' in de zin van artikel 11, eerste lid, Wgbz. Hiermee wordt voorkomen dat de griffierechten in het kader van een en dezelfde akkoordprocedure voor een partij blijven oplopen. Op basis van het voorgestelde tweede lid van artikel 19a Wgbz vindt ook verrekening van griffierechten plaats als de schuldenaar verzocht heeft om de aanwijzing van een herstructureringsdeskundige en de aldus aangewezen herstructureringsdeskundige vervolgens een verzoek indient in de akkoordprocedure, bijvoorbeeld een verzoek tot de homologatie van een akkoord. Het griffierecht wordt immers voor beide verzoeken geheven van dezelfde partij, namelijk de schuldenaar, zodat verrekening ook hier op zijn plaats is (zie het huidige vierde lid van artikel 19a Wgbz, straks het derde lid).

Voor verzoekers die griffierecht verschuldigd zijn geworden voor inwerkingtreding van dit artikel, blijft de oude regeling gelden. Dit is geregeld in het overgangsrecht bij dit wetsvoorstel, zie artikel XXXVI. De nieuwe wet is daarmee alleen van toepassing op nieuwe gevallen. Als een verzoeker na inwerkingtreding een verzoek doet in een Whoa-akkoordprocedure, dan vindt artikel 19a, tweede lid, Wgbz (nieuw) toepassing en wordt op het griffierecht in mindering gebracht het griffierecht dat deze verzoeker reeds heeft voldaan voor een ander verzoek in dezelfde Whoa-akkoordprocedure.

[20] De rechtbank Den Haag wees een beroep op artikel 11 Wgbz in een Whoa-akkoordprocedure af. Zie Rb. Den Haag 3 november 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:14725.

Daarbij is niet van belang dat dit eerdere verzoek was gedaan voor inwerkingtreding van de nieuwe regeling.

De aanpassing van het griffierecht in zaken voor akkoordprocedures in het kader van de Whoa leidt tot een kleine minderopbrengst bij de griffierechten. Jaarlijks worden er circa twintig tot vijftig verzoeken tot homologatie gedaan. Daarom zullen de extra kosten voor het verlaagde griffierecht voor deze categorie relatief beperkt zijn, naar schatting tot ongeveer € 0,1 mln per jaar. Dat geldt ook voor de kosten van eventuele verzoeken tot afwijzing van homologatie, die maar bij een deel van de verwachte homologatie-verzoeken zullen worden ingediend. In totaal zal de verwachte minderopbrengst door deze wijzigingen naar schatting tot ongeveer € 0,2 mln per jaar zijn. Dit wordt gedekt binnen de bestaande kaders van de begroting van Justitie en Veiligheid.

ARTIKEL XXIV (wijziging van de Wet op de economische delicten)

Onderdeel A

In artikel 1, onder 1°, van de Wet op de economische delicten wordt aan de opsomming inzake de Wet strategische diensten toegevoegd overtreding van artikel 14, eerste lid, van die wet. Artikel 14, eerste lid, van de Wet strategische diensten bepaalt dat voorwaarden en voorschriften kunnen worden verbonden aan de in die wet bedoelde toestemmingen, ontheffingen en vergunningen. De verwijzing wordt toegevoegd om te voorzien in de strafbaarstelling van overtredingen van deze voorschriften en daarmee de regelgeving op dit punt gelijk te trekken aan de regelgeving inzake strategische goederen. Zie in verband hiermee artikel 1, onder 1°, van de Wet op de economische delicten inzake de Algemene douanewet. Daarin wordt overtreding van voorschriften gesteld bij of krachtens de artikelen 1:4, eerste en tweede lid, en 3:1 van die wet, voor zover betrekking hebbend op goederen die ingevolge regelingen van internationaal of nationaal recht worden aangemerkt als strategische goederen strafbaar gesteld. Op deze artikelen is onder meer het Besluit strategische goederen gebaseerd, dat een vergelijkbare bepaling bevat als artikel 14, eerste lid, van de Wet strategische diensten. Vergunningverlening voor strategische diensten wordt steeds belangrijker en hierbij spelen vergelijkbare afwegingen en risico’s als bij vergunningverlening voor strategische goederen. Hierdoor is een verschil in handhavingsmogelijkheden niet goed te rechtvaardigen.

Onderdeel B

Met deze wijziging wordt een taalkundige onvolkomenheid gecorrigeerd.

ARTIKEL XXV (wijziging van de Wet op de naburige rechten)

Onderdelen A tot en met D

Deze wijzigingen strekken ertoe de aanduiding van ministers te actualiseren.

ARTIKEL XXVI (wijziging van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen)

Voor toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting bij de wijzigingen in artikel XIII.

ARTIKEL XXVII (wijziging van de Wet politiegegevens)

Voor toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting bij de wijzigingen in artikel XVI.

ARTIKEL XXVIII (wijziging van de Wet tarieven in Strafzaken)

Onderdelen A en B

De voorgestelde wijzigingen strekken ertoe mogelijk te maken dat voortaan de tarieven als bedoeld in de artikelen 3 en 6 van de Wet tarieven in Strafzaken (hierna: Wtis) niet bij algemene maatregel van bestuur, maar bij ministeriële regeling geïndexeerd kunnen worden. De concrete bedragen van de vergoedingen van de in deze artikelen bedoelde tarieven staan opgenomen in het Besluit tarieven in Strafzaken (hierna: Btis). Sinds 1 januari 2018 worden de tarieven voor de vergoedingen van psychiaters en psychologen zoals opgenomen in de artikelen 2, eerste lid, onderdelen a en b, 3, eerste lid, 6, aanhef, 8, eerste lid, onderdelen a tot en met c en 11, eerste lid, onderdeel a, jaarlijks geïndexeerd door middel van wijziging van het Btis. Voor die tijd vond de indexering plaats via circulaires, waarna vervolgens het Btis werd aangepast aan de al in de praktijk gehanteerde tarieven. Bij circulaire is ook de overeengekomen afspraak dat een jaarlijkse indexering van de vergoedingen voor de Pro Justitia-rapporteurs zal plaatsvinden bekendgemaakt (Stcrt. 2009, 11307). Daarnaast is in de Kamerbrief van 22 juni 2022 (Kamerstukken II 2021/22, 29 936, nr. 65) aangekondigd dat het minimumtarief voor tolken zoals opgenomen in artikel 4 Btis vanaf 2024 jaarlijks wordt geïndexeerd. Het opnemen van een indexeringsbepaling in de Wtis codificeert het huidige beleid en bevordert daarmee de rechtszekerheid.

Het verdient de voorkeur de indexering voortaan bij ministeriële regeling door te kunnen voeren aangezien de bedragen dikwijls wijziging behoeven die bovendien snel moeten worden doorgevoerd. Momenteel noodzaakt het indexeren bij algemene maatregel van bestuur ertoe om te werken met voorlopige cijfers die bij nader rapport worden aangepast, aangezien bij de startdatum van het traject het benodigde indexcijfer nog niet bekend is. De indexering van de bedragen via de ministeriële regeling maakt een snellere doorlooptijd van het traject mogelijk, waardoor deze werkwijze niet langer nodig zal zijn. Er kan direct met de benodigde cijfers worden gewerkt.

Om een dergelijke indexeringsbepaling op te kunnen nemen, dienen ook de artikelen 3 en 6 van de Wtis te worden voorzien van een grondslag voor subdelegatie. De artikelen 3 en 6 van de Wtis, waarop de concrete bedragen zoals opgenomen in het Btis berusten, schrijven namelijk voor dat de hier genoemde tarieven bij algemene maatregel van bestuur worden vastgesteld. Om de concrete bedragen zoals opgenomen in het Btis te kunnen wijzigen bij ministeriële regeling, dient hiertoe een grondslag opgenomen te worden in de Wtis. Derhalve wordt ook voorzien in een grondslag voor subdelegatie.

De formulering van de indexeringsbepaling sluit aan bij de modelbepaling zoals opgenomen in aanwijzing 5.57, derde lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Het indexcijfer, dat reeds ieder jaar wordt gehanteerd, is gebaseerd op de loonontwikkeling cao-sector overheid van de maand september van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de geïndexeerde tarieven gelden (zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek). Dit houdt concreet in dat bijvoorbeeld bij de indexering per 1 januari 2025 het huidige tarief wordt geïndexeerd met het procentuele verschil tussen het indexcijfer van september 2024 en het indexcijfer van september 2023. Op deze manier kan worden aangesloten bij de feitelijke loonontwikkeling in die periode, hetgeen waarborgt dat de indexering is gebaseerd op een reële stijging en niet op een verwachte stijging (die achteraf eventueel gecorrigeerd zou moeten worden). Opgemerkt wordt dat een facultatieve indexeringsbepaling wordt voorgesteld om de (reeds bestaande) beleidsruimte te behouden. Daarin worden geen wijzigingen aangebracht.

ARTIKEL XXIX (wijziging van de Wet technische eenmaking Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering)

Onderdelen A en B

In de artikelen II en III, tweede lid, van de Wet technische eenmaking Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering staan enkele foutieve verwijzingen. Deze artikelen bevatten definitiebepalingen in verband met het bestaan van twee versies van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering sinds de gefaseerde inwerkingtreding van enkele wetten en besluiten tot vereenvoudiging en digitalisering van het civiele procesrecht (Stb. 2016, 288-294). De artikelen II en III, tweede lid, verwijzen abusievelijk naar “de Wet van 13 juli 2021” respectievelijk “de Wet van 13 juli 20216”. Dit moet zijn: “de Wet van 13 juli 2016”. Met de voorgestelde onderdelen wordt dit hersteld.

ARTIKEL XXX (wijziging van de Wet toezicht geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten)

Onderdeel A

Artikel 19 vierde lid regelt dat een bestuurlijke boete en een last onder dwangsom gelijktijdig kunnen worden opgelegd. Dat is juist, maar wordt in beginsel niet opgenomen in wetgeving omdat dit altijd het geval is. Een bepaling die dit expliciet toestaat zou echter de onjuiste indruk kunnen wekken dat dit in andere gevallen niet kan. Om die reden is met de Aanpassingswet vierde tranche Awb beoogd alle bepalingen te schrappen waarin was geregeld dat een bestuurlijke boete en een last onder dwangsom tezamen kunnen worden opgelegd.[21] Artikel 19 vierde lid is destijds onterecht niet meegenomen, deze bepaling komt daarom nu alsnog te vervallen.

Onderdeel B

Voor toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting bij de wijzigingen in artikel I onderdeel C.

ARTIKEL XXXI (wijziging van de Wet veiligheidsregio's)

Deze wijziging betreft een actualisering van de naam van de inspectie Justitie en Veiligheid en die van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

ARTIKEL XXXII (wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering)

Onderdeel A

Met deze wijziging wordt in artikel 4 Rv een kleine verschrijving in de aanduiding van de Verordening Brussel II-bis (herschikking) rechtgezet.

Onderdeel B

Met deze wijziging wordt een verschrijving in artikel 290, vierde lid Rv gecorrigeerd.

Onderdeel C

De voorgestelde wijziging strekt ertoe de term "scheidsmannen", met een onmiskenbare, maar onnodige, mannelijke connotatie te vervangen door een meer genderneutraal geformuleerd alternatief, te weten de term "arbiters". Deze wijziging is eerder aangekondigd bij brief van 22 november 2022 (*Kamerstukken II* 2021/22, 30 420, nr. 373). Inhoudelijk wordt hiermee geen wijziging beoogd.

Onderdeel D

Deze wijziging betreft een technische verbetering van artikel 1018c, vijfde lid, onder a, Rv.

Onderdeel E

Met deze wijziging wordt een verschrijving in artikel 1018f, eerste lid, Rv gecorrigeerd.

ARTIKEL XXXIII (wijziging van het Wetboek van Strafrecht)

Onderdelen A en C

[21] Kamerstukken II 2006/07, 31124, nr. 3, p. 56.

Met deze wijzigingen zijn enkele onvolledige of verouderde verwijzingen aangevuld of gecorrigeerd in de artikelen 36f en 77t van het Wetboek van Strafrecht.

Onderdeel B

Het opschrift is gecorrigeerd van de Tweede afdeling van Titel IIA van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht. Het huidige opschrift noemt zowel de maatregel van plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis als de maatregel van terbeschikkingstelling. De maatregel van plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis is echter vervallen sinds 1 januari 2020 (Stb. 2018, 37). Het opschrift is hierop aangepast.

Onderdelen D en E

In het wetsvoorstel seksuele misdrijven wordt de formulering van de strafbaarstelling van kinderpornografie op onderdelen aangepast. Een wijziging is dat het bestanddeel "waarbij iemand die kennelijk de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, is betrokken of schijnbaar is betrokken" (huidig artikel 240b Sr) wordt vervangen door "waarbij een kind dat kennelijk de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt is betrokken of schijnbaar is betrokken" (voorgesteld artikel 252). Met het vervangen van het woord "iemand" door "een kind" is niet bedoeld om wijziging aan te brengen in de categorieën van visueel weergegeven personen die onder het bereik van het delict kinderpornografie vallen – waarmee de reikwijdte van dit delict zou veranderen – zoals ook kan worden afgeleid uit de memorie van toelichting bij dit wetsvoorstel (Kamerstukken II 2022/23, 36222, 3, p. 103-104). Beoogd is dat de strafbaarstelling van kinderpornografie zich net als nu blijft uitstrekken tot (1) een visuele weergave van een bestaand persoon beneden de leeftijd van achttien jaar, (2) een visuele weergave van een bestaand persoon van achttien jaar of ouder die eruitziet als persoon beneden de leeftijd van achttien jaar, (3) een realistische visuele weergave van een niet bestaand persoon beneden de leeftijd van achttien jaarkind (virtueel kinderpornografisch materiaal). De in het wetsvoorstel seksuele misdrijven opgenomen formulering "waarbij een kind dat kennelijk de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt is betrokken of schijnbaar is betrokken" kan naar haar bewoordingen ten onrechte de indruk wekken dat de wetgever heeft beoogd de strafbaarstelling van kinderpornografie een beperkter bereik te geven, namelijk tot visuele weergaven van bestaande personen beneden de leeftijd van achttien jaar. Dat is met de aanpassing van de formulering van deze bepaling geenszins beoogd.

Tegen die achtergrond wordt hier voorgesteld om de formulering van het wetsvoorstel seksuele misdrijven te wijzigen in "waarbij een persoon beneden de leeftijd van achttien jaren is betrokken of schijnbaar is betrokken". Daarin is het woord "een kind" vervangen door "een persoon". Om de strafbaarstelling verder te vereenvoudigen en te verduidelijken wordt daarnaast – zonder verandering te brengen in de hiervoor geschetste reikwijdte – het woord "kennelijk" geschrapt. Het samenstel "is betrokken of schijnbaar is betrokken" brengt in combinatie met "een persoon beneden de leeftijd van achttien jaren" immers al tot uitdrukking dat het delict kinderpornografie de genoemde drie categorieën visueel weergegeven personen kan omvatten, te weten (1) een bestaand persoon beneden de leeftijd van achttien jaar ("is betrokken"), (2) een bestaand persoon van achttien jaar of ouder die eruit ziet als persoon beneden de leeftijd van achttien jaar ("schijnbaar is betrokken") en (3) een niet bestaand persoon beneden de leeftijd van achttien jaarkind ("schijnbaar is betrokken"). Als in een concrete zaak niet duidelijk is of de afgebeelde persoon een echt kind, een echte persoon die eruitziet als een kind dan wel een niet bestaand persoon is, zal het openbaar ministerie - net als nu het geval is (zie Kamerstukken II, 2001/02, 27745, nr. 6, p. 16) - in het midden laten of er sprake is van betrokkenheid of schijnbare betrokkenheid.

Onderstreept wordt dat het schrappen van het bestanddeel "kennelijk" dus niet tot gevolg heeft dat de daadwerkelijke leeftijd van de afgebeelde moet worden vastgesteld. Ook op grond van de gewijzigde bepaling zal – net als nu het geval is – een schatting van de leeftijd aan de hand van de visuele weergave kunnen volstaan.

Artikel 253 waarin het bijwonen van een kinderpornografische voorstelling is strafbaar gesteld wordt met het gewijzigde artikel 252 in overeenstemming gebracht.

ARTIKEL XXXIV (wijziging van het Wetboek van Strafvordering)

Onderdelen A en B

Sinds de inwerkingtreding van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen in 2020 is de Minister voor Rechtsbescherming direct verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen. Het Administratie- en Informatiecentrum Executie (AICE) is het onderdeel van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) dat namens de minister alle ten uitvoer te leggen beslissingen ontvangt van het openbaar ministerie en dat zorgt voor de feitelijke uitvoering door de verschillende ketenpartners.

Tijdens de tenuitvoerlegging hebben slachtoffers er recht op dat rekening wordt gehouden met hun belangen (artikel 6:1:3 van het Wetboek van Strafvordering (Sv)) en ontvangen zij voor hen relevante informatie indien zij dit wensen. Het CJIB verzorgt reeds sinds enige jaren het informeren van slachtoffers over enkele beslissingen die tijdens de tenuitvoerlegging worden genomen, zoals over een penitentiair programma en de inning van een schadevergoedingsmaatregel. Dit doet het CJIB in naam van het openbaar ministerie voor zover het beslissingen betreft waarover het openbaar ministerie op grond van het huidige artikel 51ac Sv het slachtoffer desgewenst heeft te informeren. Daarnaast raadpleegt het CJIB namens de Minister voor Rechtsbescherming slachtoffers over hun beschermingsbehoefte in het geval dat er een beslissing wordt genomen over een voorwaardelijke invrijheidsstelling, deelname aan het penitentiair programma of een plaatsing in een forensische zorginstelling. Sinds februari 2023 informeert het CJIB, in opdracht van het OM, slachtoffers tevens over de onherroepelijke einduitspraak en over de tenuitvoerlegging van opgelegde sancties.

Gezien de hierboven genoemde directe verantwoordelijkheid van de minister voor de tenuitvoerlegging passen de genoemde taken (het informeren over de onherroepelijke einduitspraak en over de tenuitvoerlegging van sancties) bij de minister en niet meer bij het openbaar ministerie. Om deze reden wordt met de wijziging van artikel 51ac Sv voorgesteld dat niet het openbaar ministerie maar de Minister voor Rechtsbescherming verantwoordelijk is voor – kort gezegd – het informeren van het slachtoffer over de voor tenuitvoerlegging vatbare einduitspraak in de strafzaak tegen de verdachte (genoemd in het eerste lid, onderdeel g), over de afzonderlijke beslissing waarbij door de strafrechter een zorgmachtiging of een rechterlijke machtiging is afgegeven (onderdeel i), over de schadevergoedingsmaatregel (onderdeel j), over de invrijheidstelling of ontsnapping van de verdachte of van de veroordeelde en over de maatregelen die in dergelijke gevallen voor zijn bescherming worden genomen (vierde en vijfde lid).

Voor wat betreft de OM-strafbeschikking is naast het huidige artikel 51ac Sv tevens artikel 257d, vijfde lid, Sv relevant. Dit artikel bepaalt dat de officier van justitie het slachtoffer desgewenst een afschrift van de uitgevaardigde strafbeschikking toezendt. Dit afschrift moet ook worden gestuurd naar bekende rechtstreeks belanghebbenden. Het CJIB draagt reeds sinds enige tijd namens het openbaar ministerie zorg voor het toesturen van de strafbeschikking aan de bestrafte en, indien sprake is van een schadevergoedingsmaatregel, tevens voor het informeren van het slachtoffer over de uitgevaardigde strafbeschikking. Het sluit daarom goed aan bij de huidige praktijk als de minister (het CJIB) ook de verantwoordelijkheid, zoals neergelegd in artikel 257d Sv, krijgt. Ook over de inning van de schadevergoedingsmaatregel, verbonden aan de strafbeschikking bestaat in de huidige praktijk reeds namens het openbaar ministerie contact tussen het CJIB en het slachtoffer. Het informeren over de uitgevaardigde strafbeschikking en over de tenuitvoerlegging van de daaraan voor het slachtoffer relevante elementen, worden zo beide in handen van het CJIB gelegd. Niet voorkomen kan echter worden dat er zich zaken voordoen waarin het slachtoffer vanuit verschillende instanties wordt geïnformeerd. Dit zal aan de orde zijn in het geval op grond van artikel 12 Sv beklag wordt gedaan over de vervolging door uitvaardiging van een strafbeschikking. Het is in dat geval het openbaar ministerie die het slachtoffer informeert over het verloop en de uitkomst van die procedure. Het is ook het openbaar ministerie dat het slachtoffer op de hoogte brengt, indien na toezending van een afschrift van de strafbeschikking aan het

slachtoffer, de verdachte verzet doet. Dan is immers het openbaar ministerie weer aan zet bij de behandeling van het verzet ter terechtzitting. Tot slot is het ook het openbaar ministerie dat het slachtoffer weer gaat informeren in de gevallen dat het besluit alsnog te dagvaarden indien bijvoorbeeld de tenuitvoerlegging van de in de strafbeschikking opgelegde sanctie niet volledig slaagt. Eenduidige en heldere communicatie richting het slachtoffer over wat hij kan verwachten en bij wie hij terecht kan voor vragen is gelet hierop onontbeerlijk.

Omdat in artikel 51ac Sv wordt bepaald dat er door de minister *ten minste* mededeling wordt gedaan van deze informatie, is er beleidsmatige ruimte voor de minister om in de toekomst de informatiepositie van het slachtoffer te versterken door ook over andere beslissingen en gebeurtenissen in de fase van de tenuitvoerlegging het slachtoffer te informeren. Het CJIB kan het slachtoffer raadplegen om zijn informatie- en beschermingsbehoefte te bepalen.

Zoals hierboven is beschreven, informeert het CJIB reeds sinds februari 2023 in naam van het openbaar ministerie slachtoffers over de in artikel 51ac Sv genoemde beslissingen en gebeurtenissen waarvoor nu wordt voorgesteld dat de Minister voor Rechtsbescherming wettelijk verantwoordelijk wordt. In de begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid zijn hiervoor de benodigde middelen toegekend aan de betrokken organisaties. Voor de resterende taken die in dit verband van het openbaar ministerie worden overgedragen naar de Minister voor Rechtsbescherming, worden de in het Coalitieakkoord ten behoeve van de versterking van de justitiële ketens gereserveerde middelen aangewend om de lasten van de benodigde organisatorische wijzigingen voor de overdracht van het informeren en raadplegen van slachtoffers in de tenuitvoerleggingsfase op te vangen.

Onderdeel C

In artikel 361, tweede lid, onderdeel a, Sv is een onvolledige verwijzing aangevuld.

Onderdeel D

Digitale overdracht van de stukken van het geding na beroep in cassatie
In artikel 434, eerste lid, Sv staat dat, nadat beroep in cassatie is ingesteld, de griffier van het gerecht (de rechtbank of het gerechtshof) zo spoedig mogelijk de gedingstukken aan de griffier van de Hoge Raad zendt. Over de wijze van inzending is niets bepaald. In dat opzicht is er een verschil met artikel 554, vijfde lid, Sv, dat betrekking heeft op de procedure voor het stellen van prejudiciële vragen. In die bepaling staat onder meer dat de Hoge Raad de wijze bepaalt waarop de gedingstukken aan de Hoge Raad worden verstrekt. Op grond van artikel 554, vijfde lid, Sv is een digitale voorziening ontwikkeld voor de overdracht van stukken aan de Hoge Raad in het kader van de prejudiciële procedure. Met de voorgestelde wijziging van artikel 434 Sv wordt voor de 'reguliere' cassatiezaken een grondslag gecreëerd voor een vergelijkbare werkwijze met betrekking tot de digitale inzending van gedingstukken. Aan het eerste lid wordt een zin toegevoegd, inhoudende dat de Hoge Raad bepaalt op welke wijze de gedingstukken aan hem worden verstrekt.

De aanvulling faciliteert een digitale overdracht van stukken naar de Hoge Raad in het geval dat in een strafzaak cassatie wordt ingesteld. Op dit moment is de vaste werkwijze dat de in artikel 434, eerste lid, Sv bedoelde 'stukken van het geding' op papier worden aangeleverd aan de Hoge Raad als cassatie wordt ingesteld. Deze werkwijze past steeds minder in de huidige tijd waarin de partners in de strafrechtsketen hun werkzaamheden hebben gedigitaliseerd en gewerkt wordt aan de overgang naar een Duurzaam Digitaal Stelsel voor de gehele strafrechtsketen. De huidige werkwijze, waarbij digitale dossiers na cassatie moeten worden uitgeprint en - zo nodig in verhuisdozen - naar de Hoge Raad moeten worden gestuurd om daar weer te worden ingescand, leidt tot onnodige administratieve lasten en kosten. Voor alle ketenpartners heeft een digitale overdracht voordelen. Niet alleen bespaart een digitale overdracht van dossiers papier en transport, maar het leidt ook tot verkorting van de doorlooptijden. De beschikbaarheid van zaakgerelateerde metadata leidt tot kwaliteitsverbetering. De kans op fouten in de administratieve verwerking en op incomplete dossiers, waarbij stukken moeten worden nagezonden of zelfs in het ongerede zijn geraakt, neemt af.

Naar verwachting kan op korte termijn een technische voorziening worden gerealiseerd voor een digitale overdracht van stukken nadat cassatie is ingesteld. De Hoge Raad werkt op dit moment samen met de Rechtspraak aan het daarvoor vereiste overdrachtsmechanisme. Dit betreft een van de onderdelen van het programma Duurzaam Digitaal Stelsel (Kamerstukken II, 2022/23, 29 279, nr. 791) en wordt uit dit programma gefinancierd.

De overstap naar een digitale overdracht moet zorgvuldig gebeuren. Het moet duidelijk zijn welke eisen er gelden, onder meer wat betreft de metadata en de authenticiteit van stukken. Dit soort gegevens zijn nu terug te vinden in het papieren dossier aan de hand van (data)stempels, ondertekeningen en dergelijke en zijn essentieel voor de uitoefening van de taken van de Hoge Raad.

Aansluiting bij artikel 554, vijfde lid, Sv
Recent is al een voorziening gebouwd voor de digitale overdracht van stukken aan de Hoge Raad in verband met de prejudiciële procedure bij de strafkamer van de Hoge Raad. In samenwerking met de rechtbanken en hoven heeft de Hoge Raad daarvoor een beveiligd webportaal ontwikkeld, het "griffieportaal". Artikel 554, vijfde lid, Sv voorziet in een wettelijke basis voor dat griffieportaal ("De Hoge Raad bepaalt binnen welke termijn en op welke wijze de processtukken en opmerkingen aan de Hoge Raad worden verstrekt.").

Wettelijke basis
Het Wetboek van Strafvordering voorziet nog niet in een expliciete wettelijke basis voor een digitale overdracht van stukken tussen de gerechten in de cassatiefase. Zo'n regeling, die beoogd is als aanvulling van de al bestaande regelingen zoals onder andere neergelegd in het Besluit digitale stukken Strafvordering, is noodzakelijk, omdat op die wijze voor alle betrokkenen, ook de procespartijen, duidelijk kan worden genormeerd op grond waarvan die overdracht plaatsvindt, wie daarvoor verantwoordelijk is en aan welke eisen daarbij moet worden voldaan. Een wetsbepaling met een open norm in de trant van het bovengenoemde artikel 554, vijfde lid, Sv heeft daarbij als voordeel dat, als eenmaal ervaring is opgedaan met de digitale overdracht, naar bevind van zaken en in overleg met de Rechtspraak, de regels rond de overdracht kunnen worden bijgesteld, bijvoorbeeld als technische ontwikkelingen of digitaliseringsafspraken met andere ketenpartners van de Rechtspraak daartoe aanleiding geven. Ook maakt het een stapsgewijze ontwikkeling mogelijk, bijvoorbeeld door eerst op facultatieve basis te beginnen met de digitale overdracht tussen de hoven en de Hoge Raad en - nadat daarmee ervaring is opgedaan - met de overdracht tussen rechtbanken en de Hoge Raad bij cassaties tegen beschikkingen van rechtbanken in een artikel 552a Sv-procedure. Een stapsgewijze ontwikkeling heeft verder als voordeel dat een onderscheid kan worden gemaakt tussen verschillende soorten bestanden, bijvoorbeeld door pas in een latere fase over te gaan tot de digitale overdracht van multimediabestanden, waarbij nadere aandachtspunten van technische aard zijn verbonden.

Financiële en uitvoeringsconsequenties
In 2022 is vanuit Programma Digitalisering Strafrechtketen ten behoeve van de ontwikkeling van de digitale dossieroverdracht en mogelijkheden voor digitaal procederen een bedrag van 1,7 miljoen euro toegekend. De Hoge Raad heeft hier voor zijn ontwikkelactiviteiten 1,4 miljoen in 2022 gebruikt. In 2023 is het resterende deel van de reservering van € 300.000,- ingezet. Resterende financiering van € 200.000,- is in 2024 naar verwachting beschikbaar vanuit het programma Duurzaam Digitaal Stelsel.

De Hoge Raad verzorgt in overleg met onder andere Informatievoorzieningsorganisatie (IVO) Rechtspraak de technische inbedding. Het is verder de bedoeling dat zeer binnenkort een klankbordgroep wordt opgericht voor overleg tussen de Hoge Raad en de hoven/rechtbanken over de eisen waaraan de documenten moeten voldoen (metadata, authenticiteit, ordening, volledigheid en duurzaamheid, onder meer in verband met toekomstige herzieningen). Met zo'n klankbordgroep zijn recent positieve ervaringen opgedaan bij de ontwikkeling van het griffieportaal.

Onderdeel E

Artikel 511aa, eerste lid, Sv somt de bevoegdheden op die de officier van justitie, of, indien die artikelen de hulpofficier of de opsporingsambtenaar als bevoegd aanwijzen, deze ambtenaar kan toepassen in het feitenonderzoek. In deze opsomming waren abusievelijk de bevoegdheden van de artikelen 126nda – vorderen van beelden gemaakt met camera's voor de beveiliging van goederen, gebouwen of personen – en 126nf Sv – vorderen van persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven of lidmaatschap van een vakvereniging – niet opgenomen. Dit wordt hersteld. Deze bepalingen worden tevens opgenomen in het tweede lid van artikel 511aa, zodat de vorderingen op grond van die bepalingen niet kunnen worden gericht aan de betrokken ambtenaar. Daarnaast wordt de verwijzing naar het eerste lid, onderdeel b, van artikel 97 Sv uit de opsomming in artikel 511aa, eerste lid, Sv geschrapt, nu die bepaling niet meer bestaat.

Onderdeel F

In het huidige artikel 5.3.16, derde lid, is per abuis een verwijzing naar artikel 5.3.7, eerste lid, aanhef en onder a, opgenomen. De strekking van artikel 5.3.16, derde lid, is namelijk om aan te geven dat de omstandigheid dat de betrokkene geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft niet in de weg staat aan overname van strafvervolging in het geval waarin het eerste lid van artikel 5.3.16 van toepassing is. Op dit punt is bij de introductie van artikel 5.3.16 immers geen wijziging beoogd ten opzichte van het daarvoor geldende artikel 552hh Sv (zie Kamerstukken II 2015/16, 34493, nr. 3, p. 31; vgl. Tekst en Commentaar Strafvordering, vijftiende druk, Deventer: Wolters Kluwer 2023, aantekening 4 bij artikel 5.3.16). Het derde lid van het tot 1 juli 2018 geldende artikel 552hh verwees naar artikel 552y, eerste lid, aanhef en onder a, dat indertijd zag op de vreemdeling die zijn vaste woon- of verblijfplaats buiten Nederland had. Dat voorschrift is opgenomen in het huidige artikel 5.3.7, tweede lid. Met de voorgestelde wijziging wordt deze omissie hersteld.

Onderdeel G

Artikel 5.4.10 Sv is ingevoegd in het Wetboek van Strafvordering ter implementatie van Richtlijn 2014/41 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken (Wet van 31 mei 2017, Stb. 2017, 231). In het derde lid van artikel 5.4.10 Sv worden onder andere enkele artikelleden van artikel 552a Sv van overeenkomstige toepassing verklaard. Daarbij is ten onrechte geen rekening gehouden met de invoeging van een artikellid in artikel 552a Sv door de Wet digitale processtukken Strafvordering (Wet van 17 februari 2016, Stb. 2016, 90). Met de voorgestelde aanpassing wordt deze omissie hersteld.

Onderdeel H

Dit onderdeel voorziet in technische wijziging van de artikelen 6:6:13 en 6:6:15 Sv. Na volledige inwerkingtreding van de Wet uitbreiding slachtofferrechten (Stb. 2021, 220) bevat artikel 6:6:13 Sv abusievelijk twee zesde leden. Dit komt doordat de samenloopbepaling in de Wet uitbreiding slachtofferrechten (artikel III) geen rekening houdt met een tussentijdse wijziging van artikel 6:6:13 Sv via artikel VII van de Invoeringswet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Stb. 2019, 504). Met dit wetsvoorstel wordt dit gecorrigeerd door het tweede zesde lid (alsnog) te vernummeren tot zevende lid. Hiermee samenhangend wordt in artikel 6:6:15 Sv een onjuiste verwijzing gecorrigeerd.

ARTIKEL XXXV (wijziging van het Wetboek van Strafvordering BES)

Uit artikel 100 van het Wetboek van Strafvordering BES (hierna: Sv BES) volgt in welke gevallen een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven. Op grond van onderdeel a van het eerste lid kan dit in geval van verdenking van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld. Een bevel tot voorlopige hechtenis kan ook worden gegeven in geval van verdenking van een beperkt aantal misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht BES (hierna: Sr BES) waar minder dan vier jaren gevangenisstraf op is gesteld (onderdeel b). Het bevel tot voorlopig hechtenis kan voorts worden gegeven als de verdachte geen

vaste woon- of verblijfplaats in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba heeft en wordt verdacht van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld. Deze regeling is sterk vergelijkbaar met de Nederlandse regeling, die is opgenomen in artikel 67 van het Wetboek van Strafvordering.

Voorgesteld wordt nu om aan de misdrijven die zijn opgenomen in artikel 100, eerste lid, onder b Sv BES de strafbaarstelling van schending van een ambts- of beroepsgeheim (artikel 285 Wetboek van Strafrecht BES) toe te voegen. Die toevoeging berust op het volgende. In het Nederlandse Wetboek van Strafrecht is schending van een ambts- of beroepsgeheim strafbaar gesteld in artikel 272. Artikel 272 is in 2013 toegevoegd aan artikel 67, eerste lid, onder b, van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering, met als motivatie dat deze toevoeging het mogelijk maakt strafvorderlijke bevoegdheden toe te passen in onderzoeken naar deze feiten – in het bijzonder het lekken van vertrouwelijke informatie – die gelet op hun heimelijke karakter anders vaak niet kunnen worden opgehelderd (Kamerstukken II 2011/12, 33012, nr. 7). Een van de bevoegdheden die hierdoor kan worden ingezet en ook noodzakelijk is voor de oplossing van dit soort feiten is het vorderen van gegevens door de officier van justitie (zie artikel 126nd van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering en – voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba – artikel 177s Sv BES).

Voor de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden (zie artikel 177l e.v. Sv BES) is, net als in de Nederlandse regeling, allereerst vereist dat sprake is van een verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Die bevoegdheden kunnen dus worden ingezet bij verdenking van de misdrijven die zijn genoemd in artikel 100 Sv BES. Het toevoegen van het misdrijf schending van een ambts- of beroepsgeheim aan de opsomming van misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten is, zoals hiervoor bleek, wel in Nederland gebeurt maar niet in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Deze wijziging dient ertoe om deze omissie te herstellen en draagt eraan bij dat de Rijksrecherche in de BES met de juiste bevoegdheden de opsporing van dit soort feiten kan verbeteren en versterken.

ARTIKEL XXXVI (overgangsrecht)

Voor toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting bij de wijzigingen in Artikel XXIII.

ARTIKEL XXXVII (samenloop)

Bij de Eerste Kamer is aanhangig het wetsvoorstel seksuele misdrijven (Kamerstukken I 2022/23, 36 222, A). In het verslag van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid (Kamerstukken I 2022/23, 36 222, B) over dit wetsvoorstel zijn enkele redactionele opmerkingen gemaakt. Naar aanleiding daarvan worden voorstellen gedaan voor redactionele verbeteringen van de desbetreffende bepalingen. Met de gewijzigde formulering van artikel 254, eerste lid, onderdeel b, subonderdeel 2, is aangesloten bij artikel 90quinquies van het Wetboek van Strafrecht waarin is bepaald dat onder "instelling voor verpleging van ter beschikking gestelden" wordt verstaan een instelling bedoeld in artikel 1.1, onderdeel g, van de Wet forensische zorg. De inhoud van de bepalingen verandert door de hier voorgestelde wijzigingen niet.

ARTIKEL XXXVIII (inwerkingtreding)

Dit betreft een gebruikelijke inwerkingtredingsbepaling. Gelet op de grote diversiteit aan in dit wetsvoorstel vervatte wijzigingen, is het wenselijk om in de mogelijkheid van gedifferentieerde inwerkingtreding van verschillende wijzigingen te voorzien.

ARTIKEL XXXI (citeertitel)

Dit artikel bepaalt de citeertitel van deze wet.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

De Minister voor Rechtsbescherming,